

Celje - skladišče
D-Per

70/1984

1119840997, 4

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

Nosi sonca
blesk v levici,
rahel dežek
v desnici.

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

LETO XXXVIII.

APRIL 1984

ŠT. 4

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC * KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE * KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA * KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje * SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče * VRTNARSTVO Celje * KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec * ČEBELARSKA ZADRUGA Petrovče * KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA * CELJSKA MESNA INDUSTRIJA * CELJSKE MLEKARNE Celje * HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec * STROJNA Žalec * MINERVA Zabukovica * GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec * NOTRANJA TRGOVINA Žalec * JATA ZALOG Ljubljana * INTERNA BANKA HMEZAD * HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

SEJA SEKRETARJEV OOKKS SOZD HMEZAD

Sekretarji so se seznanili in obravnavali analizo gospodarjenja SOZD za leto 1983 in obravnavali plan SOZD za leto 1984. Razprava je dala največ poudarka doseganju fizičnega plana in izvozu.

Obravnavali so potrebe solidarnostnega sklada skupne porabe v letu 1984, in tudi plan potreb skupnega sklada skupne porabe za leto 1984.

Nadalje so obravnavali priprave za problemsko konferenco OOKKS SOZD, ko bo obravnavana ocena realizacije nalog po sklepih in usmeritvah problemske konference OOKKS SOZD z dne 22. 6. 1983 in oceno delovanja na področju inventivne dejavnosti.

Na osnovi razprave so sekretarji sprejeli naslednje zaključke:

- vsaka OOKKS naj v DO analizira realizacijo oziroma odstopanje od plana;
- v tistih delovnih organizacijah, kjer so poslovali z izgubo, je potrebno realizirati sanacijski program;
- izvesti vse ukrepe za realizacijo fizičnega in izvoznega plana;
- realizirati izpeljavo solidarnosti in sredstva DO tudi nakazati;
- vso pozornost posvetiti pripravi finančnih in investicijskih programov;
- akcijska konferenca OOKKS SOZD naj bo 27. marca ob 16. uri.

I. V.

SESTANKI KOMUNISTOV

KZ Savinjska dolina

Na zadnjih sejah članov osnovne organizacije ZK in seji sekretariata ZK smo obravnavali devizno problematiko, ki je v reproverigi neresena tako na področju izvoza živine, perutninarke proizvodnje, medtem ko je v hmeljarski proizvodnji delež deviz za lastne potrebe (16 - 20 % prodajne vrednosti blaga na tujem trgu) izredno majhen.

Ugotovitev je bila tudi ta, da kljub dobrim rezultatom poslovanja v KZ stojimo oz. ne razvijamo razvojnih in investicijskih programov s tako dinamiko, kot bi lahko, če bi strokovne službe DS SS SOZD posvečale več pozornosti razvoju združništva na žalskem območju.

Razpravljali smo še o zemljiški politiki KZ in SOZD, kvalitetni izvedbi komasacij, melioracij, mož-

nostih aktiviranja obstoječih namakalnih naprav, vse v smislu večje proizvodnje.

Nadalje smo posvetili pozornost vprašanju kadrovanja v OO ZK, kadrovanja na vodilna in vodstvena dela v TZO in DS SS, pripravam na programsko konferenco komunistov Žalec, težavam, ki se pojavljajo pri delu združenih delegacij, informiranosti, obravnavali in sprejeli pa smo tudi program dela z zadolžitvami, kajti na programsko-volilni konferenci je bil ta sprejet samo v deklarativni obliki.

V. Bizjak

OBISK

V soboto, 25. febr. 1984 je bil na obisku v Hmezadu pomočnik predsednika zveznega komiteja za kmetijstvo prof. dr. Franc Pajenk. V razgovoru z gostom, ki je bil tudi član jugoslovanske državne delegacije v Libiji, smo se pogovarjali o sodelovanju Hmezada na področju izgradnje perutninarskega kompleksa v Libiji, ki ga projektira ta država. Za omenjeni projekt je že bila v okviru Hmezada izdelana predštudija, ki je bila ugodno sprejeta in se Hmezadu nudijo dokaj ugodne možnosti, da bo dobil omenjeni projekt tudi v realizacijo.

Poleg tega smo se pogovarjali še o možnostih sodelovanja Hmezada z Iranom, Malto in še nekaterimi drugimi deželami v razvoju. Vsekakor je bilo v razgovoru ugotovljeno, da ima Hmezad dejansko velike možnosti gospodarske ekspanzije in sodelovanja v deželah v razvoju, kakor tudi v Jugoslaviji.

J. O.

VSEBINA

- Stran 2 - V sindikatu aktivni
- Stran 4 - DO Strojna Žalec
- Stran 6 - Portret Franca Podkrajška
- 4. priloga za hmeljarstvo
- Stran 7 - Strokovni nasveti in pogo-
- vori
- Stran 10 - Med kooperanti
- Stran 11 - V spomin Silvu Hropotu

Nova mlekarina v Arji vasi pred otvoritvijo.

Delavski svet SOZD Hmezad

Na seji delavskega sveta SOZD Hmezad, ki je bila 1. marca so delegati ocenili rezultate poslovanja in sprejeli plan Hmezada za letošnje leto. O poslovnih rezultatih in o planu smo že poročali v prejšnji številki Hmeljarja.

Poslovno leto 1983 sta z izgubo zaključili delovni organizaciji Kmetijski kombinat Šmarje in Celjske mlekarne. Zato je delavski svet imenoval komisijo za izvedbo sanacijskega programa. Za izvedbo sanacijskega programa za Kmetijski kombinat Šmarje je delavski svet zadolžil Jožeta Četino in Andreja Čulka za Celjske mlekarne. Posebno pozornost bo po mnenju delegatov potrebno posvetiti delovnim organizacijam, ki poslujejo na robu rdečih števil.

V planskih dokumentih, ki so jih sprejeli delegati, je zapisano, da bo Hmezad v naslednjem planskem obdobju posvečal več pozornosti kvaliteti proizvodov. Razmere na področju proizvodnje mesa in mleka zahtevajo ureditev enotnega surovinskega kompleksa v Hmezadu, predvsem v Kmetijskem kombinatu Šmarje, Radlje, Slovenska Bistrica in Ilirska Bistrica. Sodobna opremljenost klavnice daje velike možnosti storitvenega klanja in vključitev v razširitev in povečanje izvoza. Devizni primanjkljaj pri vzreji brojlerjev se bo moral pokrivati v okviru programske tržne celote perutninarskega reprodukcijskega kroga. Dolgoročneje si bodo morali perutninarji kompletno zagotavljati devize v svojem reprodukcijskem krogu.

Delegati so sprejeli informacijo o projektu za nov integrirani poslovni informacijski sistem Hmezada. Poslovno informacijski sistem bo bolj celovito spremljal poslovne dogodke. Zato pa se bodo morali vzpostaviti takšni odnosi, ko bodo omogočili povezavo med posameznimi delovnimi organizacijami.

SEJA SVETA DIREKTORJEV

Svet direktorjev je 21. februarja obravnaval informacijo o poslovanju SOZD Hmezad za leto 1983. Rezultat poslovanja je dober, vendar bomo morali več storiti v letu 1984 na področju doseganja fizičnih rezultatov.

Nadalje je svet direktorjev obravnaval in sprejel predloge o združevanju sredstev za skupni sklad skupne porabe in sklad solidarnosti.

Obravnaval je tudi gradiva za sejo delavskega sveta SOZD Hmezad.

I. V.

nimi deli Hmezada. Za realizacijo projekta bo potrebno zaposliti nove kadre, nabaviti računalniško opremo in zagotoviti poslovna sredstva.

Delegati so razpravljali tudi o ustanovitvi nove delovne organizacije Hmezad inženiring. Najbolj jih je zanimalo, kolikšna finančna sredstva bodo potrebna za ustanovitev in zagonske stroške. Informirani so bili, da se bo inženiring pokrival sam in z minimalnimi zagonskimi stroški. Sredstva se bodo združila po predlogu, ki ga bodo posredovali, na nivoju delovnih organizacij vključenih v SOZD.

Pod razno so delegati sprejeli še informacijo o predvideni ustanovitvi obrtniške zadruga v delovni organizaciji Kmetijski kombinat Šmarje, kot razširitev dejavnosti. O razširitvi dejavnosti se bosta Kmetijski kombinat Šmarje in Notranja trgovina dogovorila bilateralno.

Nadalje so delegati sprejeli še pet samoupravnih sporazumov in sicer: Samoupravni sporazum o odločanju in razporejanju dela deviz za zagotavljanje družbeno priznanih reprodukcijskih potreb v letu 1984, sporazum o preskrbi enotnega jugoslovanskega trga, sporazum o zagotavljanju in koriščenju deviz za proizvodnjo umetnih gnojil namenjenih preskrbi na enotnem jugoslovanskem trgu, sporazum o zagotavljanju in koriščenju deviz za plačevanje prioriteta uvoza proteinske živinske krme in reguliranju medsebojnih pravic in obveznosti na enotnem jugoslovanskem trgu, sporazum o zagotavljanju in koriščenju deviz za plačevanje prioriteta uvoza potrebnih rezervnih delov za kmetijske stroje, surovin za proizvodnjo gum in klinastih jermenov ter gum za potrebe kmetijstva. Samoupravni sporazum bo določal pravice in obveznosti v letošnjem letu na enotnem jugoslovanskem trgu, čeprav kriteriji še niso v celoti izdelani niti na nivoju federacije niti republike Slovenije.

Marjana Natek

Odbor za proizvodnjo

Sestal se je 24. 2. 1984

Obravnaval je svoj program dela in proizvodni plan za leto 1984.

Predvsem se je posvetil razpravi, kako pristopiti k realizaciji finančnega lana proizvodnje za leto 1984.

Poleg tega je odbor razpravljal še o akciji setve, o proizvodnji zelja in s tem v zvezi tudi njega predelavi, kakor tudi o širjenju proizvodnje gob in še o ostalih proizvodnih dejavnostih.

I. V.

IMENOVANJA V SOZD

BRANKO BUKOVNIK, roj. 1950, kmet. tehnik, je bil ponovno imenovan za vršilca dolžnosti direktorja Čebelarke zadruga Kasaze za dobo 6 mesecev.

IVAN DEBELAK, roj. 1934, ekonomist, je bil ponovno imenovan za direktorja DO Notranja trgovina Žalec.

FILIP LESJAK, roj. 1944, višji upravni delavec je bil ponovno imenovan za vodjo splošnega sektorja v DO Notranja trgovina Žalec.

FRANC REZAR, roj. 1943 leta, komercialist, doslej vodja TOZD Maloprodaja je bil imenovan za vodjo TOK Mega v DO Notranja trgovina Žalec.

MARTIN RAZBORŠEK, roj. 1946, ekonomist je bil imenovan za vodjo TOZD Maloprodaja v DO Notranja trgovina Žalec.

V SINDIKATU AKTIVNI

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Hmezad je ocenil delo za dvoletno mandatno obdobje pozitivno.

Iz poročila predsednika KOO tovariša Ivana Vodlana:

V preteklem mandatnem obdobju je naša sindikalna aktivnost bila usmerjena predvsem na področje gospodarske stabilizacije in cilje gospodarskega družbenega razvoja, ki so zahtevali od delavcev povečane napore za boljše delo k ustvarjanju večjega dohodka, ki je temeljni pogoj za gospodarsko stabilnost in krepitev delavčevega samoupravnega položaja.

Problemato OD ne moremo reševati s politiko, ki bi bila v nasprotju z delitvijo po delu in rezultatih dela. Rešitev težav smo iskali in jih moramo najti le z boljšim gospodarjenjem in pridobivanju večjega dohodka, katerega doseganje moramo spodbujati na podlagi doslednega uveljavljanja sistema delitve OD, ki bo stimuliral delavce k večji produktivnosti dela ter boljšemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Spodbujevati moramo proces ustrežnejšega vrednotenja proizvodnega dela, predvsem pa dela pod težjimi pogoji, upoštevajoč delovni prispevek delavca k skupnim rezultatom dela.

SOZD Hmezad sestavljajo TOZD, ki jih je 39. enovitih DO je 7. Vseh DO je 17. Na nivoju SOZD je delavski svet, preko katerega delavci, združeni kmetje in obrtniki enakopravno odločajo in uresničujejo svoje cilje v vzajemni odgovornosti z vsemi delavci članic. Delavski svet sestavlja 27 delegatov, od tega je 21 delavcev, 5 združenih kmetov in 1 združeni obrtnik. DO Gostinstvo pa se je iz 3 TOZD reorganiziralo v enovito DO.

Z vidika uveljavljanja dohodkovnih odnosov, lahko rečemo, da imamo dohodkovne odnose speljane edino na področju hmeljarstva in delno v perutninarstvu. V drugih dejavnostih je ostalo to še v začetni fazi, krivda pa je predvsem v tem, da imamo v kmetijstvu še vedno družbeno določene cene (mleko, meso, kruh) in so zaradi tega te dejavnosti na robu rentabilnosti ali pa v izgubi, kar je glavni vzrok, da dohodkovnih odnosov ne moremo izpostaviti.

Že ob združevanju v SOZD smo se sporazumeli, da bomo po načelu solidarnosti delovni organizaciji, ki posluje z izgubo, solidarnostno pomagali, če je to v skupnem interesu. Pri tem je članica dolžna, da pridobi za pokrivanje izgube tudi sredstva družbeno-političnih skupnosti in druga sredstva.

Članica, ki posluje z izgubo, mora pripraviti sanacijski program. Druge članice pa se obvežejo, da bodo sodelovale pri izvajanju sanacijskega programa in pokrivalo izgubo. V ta namen članice združujejo prosta sredstva rezervnega sklada in druga sredstva v obliki posojila. V ta namen oblikujejo sredstva skupnih rezerv SOZD. Višino sredstev skupnih rezerv SOZD je določena s samoupravnim sporazumom v temeljih plana in z letnimi plani.

Drugi del solidarnosti je v tem, da pomagamo socialno šibkim delavcem, kakor tudi bolehnim delavcem. Takim delavcem pomagamo tako, da se jim iz sklada skupne porabe dajo sredstva za koriščenje dopusta. De-

(Nadaljevanje na 3. strani)

13. marca je bila seja komisije za izdelavo predloga sprememb Samoupravnega sporazuma o poslovnem sodelovanju pri nabavi, proizvodnji in potrošnji krmil in surovin. Od septembra 1981, odkar velja sporazum, je prišlo do nekaterih sprememb predvsem pa uveljavljanje programsko-tržnih celot, težave pri nabavi surovin za krmila, neizdelan devizni in uvozni režim, prevozi krmil v organizaciji DO Notranja trgovina.

Ti problemi narekujejo nov način dela Poslovnega odbora za krmila in dopolnitve zgoraj imenovanega sporazuma.

(Nadaljevanje z 2. strani)

lavcem, ki so bolehní, pa omogočimo zdravljenje v zdraviliščih, ki jih tudi sami ne plačajo, ali pa le v četrtinski ali polovični vrednosti.

Za tiste DO, ki sklada skupne porabe zaradi slabih pogojev gospodarjenja ne morejo formirati, se ta sklad formira na nivoju SOZD iz sredstev članic in se jim pomaga, da dobijo sredstva za regrese za dopust in ostalo.

Delegatski sistem nam še vedno ne deluje tako kot je to predvideno v ustavi. Večkrat smo sami krivi in priznati moramo, da vedno sprejetih sklepov v delegatskem sistemu ne uresničujemo dosledno. Ne zaostreujemo pa tudi dovolj politične odgovornosti posameznikov, ki so sprejeli obveze. Vsebinske sklepe v glavnem ni nikoli sporna, pogosto je sporno, da se sprejemajo sklepi na forumski način mimo delegatov. Vsled tega akcije tako sprejetih sklepov ostanejo na polovici poti ali pa neuresničene, kar je odraz nedoslednega nadzora nad izvajanjem sklepov, saj praksa kaže, da sprejemamo sklepe, nihče pa zato ni odgovoren v delegatski bazi. Na ta način lahko pridejo do izraza protisamoupravne težnje in pojavi grupnolastiškega gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Delavca se tako potiska v položaj odtujenosti od odločanja in s tem povezanega odločanja o rezultatih svojega dela.

V sedanjih razmerah moramo vso pozornost nameniti stanovanjski politiki zato, ker prehajamo na ekonomske stanarine. S prehodom na ekonomske stanarine moramo nadaljevati, vendar moramo oceniti za koliko je možno povečati stanarine, da to ne bo resneje zaustavilo dinamike prehoda na ekonomske stanarine ter obenem ogrozilo življenjske ravni delavcev.

Sprejeti moramo usklajen pravilnik o reševanju stanovanjskih potreb delavcev, prav tako tudi samoupravni sporazum o združevanju in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo in določitev skupnih osnov za pridobitev stanovanjske pravice in posojil za izgradnjo ali nakup zasebnih stanovanj. Ta sporazum je do sedaj sprejelo in podpisalo 12 DO in DS, sprejeti bi ga morali tudi DO Kmetijstvo Ilirska Bistrica, KZ Drava Radlje, KZ Slov. Bistrica, DO Jata Zalog in DO Minerva Zabukovica.

Problem letovanja je v tem, da na tem področju nimamo v okviru samoupravnega sporazuma o upravljanju in gospodarjenju s skupnimi počitniškimi domovi, pri organiziranju letovanja združenih interesov vseh delovnih organizacij. Saj sporazuma še niso speljale Čebelarstva zadruga, KZ Slov. Bistrica, Jata Zalog, Strojna Žalec in Minerva Zabukovica.

Na nivoju SOZD smo imenovali komite za SLO in DS zaradi usklajevanja in usmerjanje obrambnih naprav in samozaščitnih nalog in pripravljen skupnega pomena. Poleg tega naj omenim, da smo na tem področju imeli precej vaj in predavanj po naših delovnih organizacijah.

Aktivnost na področju športa in rekreacije izvajamo preko športnega društva »Hmezad«. V zimskem času organiziramo vadbo v telovadnicah, prav tako pa organiziramo zimski šport. V poletnih mesecih v okviru SOZD potekajo razna športna tekmovanja.

Pri športnih igrah nastopamo povsod kot člani športnega društva »Hmezad« ne pa DO.

Z delom mladine na nivoju SOZD nismo najbolj zadovoljni. Veliko bolj aktivna je v DO.

Pritegniti jo bomo morali v bolj aktivno družbeno politično delovanje in ji posvetiti več pozornosti.

V SOZD imamo veliko mladih, ki so dobri delavci nasvojih delovnih mesih, niso pa aktivni na družbeno-političnem področju.

Sestavljeni smo iz 47 osnovnih organizacij in 10 konferenc osnovnih organizacij sindikata.

Pri koordinacijskem odboru je ustanovljen tudi aktiv upokojencev, ki pod okriljem sindikata deluje aktivno.

Poleg tega je KOO ocenil gospodarjenje SOZD Hmezad za leto 1983 in razpravljati o planu za leto 1984. Člani KOO so pri oceni gospodarjenja razpravljali o fizičnem izpolnjevanju plana, ki ga še ne dosegamo in o pomembnosti izpolnjevanja izvoza, ki postaja vedno bolj življenjska nuja.

Koordinacijski odbor je tudi sprejel plan potreb solidarnostnega sklada skupne porabe v letu 1984, kakor tudi plan potreb skupnega sklada skupne porabe za leto 1984 in regresa za dopust in prehrano.

Delegati KOO so sprejeli program dela za naslednje obdobje in izvolili za predsednika KOO tov. Ivana Vodlana in Ivana Lokana za podpredsednika KOO in 3 članski nadzorni odbor: Brigito Balon, Janeza Marovta in Marijo Meh.

Zveza kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije

»Človekov obstoj je odvisen od zemlje in kmeta«

To so rekli na posvetu o problemih kmetijstva, ki ga je organizirala Zveza kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije 2. in 3. marca v Žalcu. Prvi dan so potekali razprave o možnostih financiranja v kmetijstvu v letu 1984, o izkušnjah pri uresničevanju politike intervencij v kmetijstvu in novostih, ki so predvidene na tem področju. Udeleženci seminarja so tudi ocenili odvisnost kmetijstva od oskrbe z reprodukcijskim materialom.

Posvetovanje se je nadaljevalo naslednji dan z redno letno skupščino Društva.

Udeleženci posveta so opozorili na probleme vključevanja mladih strokovnjakov v praktično delo v kmetijstvu. Na eni strani je v kmetijstvu premalo usposobljenih kadrov za delo v proizvodnji, na drugi strani pa kmetijske organizacije nimajo ustrezne sistematizacije del in nalog, ki bi opredelile, kaj naj bi delali diplomanti prve in druge stopnje. Le malo je tistih, ki opravljajo svojo pripravniško dobo v ok-

udarili so, da so cilji kmetijske zemljiške politike izboljšanje obdelave zemlje. Pri tem je velika ovira razdrobljenost kmetijskih površin in veliko površin neobdelane zemlje. Ustaviti bi bilo potrebno nenačrtne posege v kmetijska zemljišča.

Veliko pozornosti je vzbudil referat Potrebe po povezanosti znanosti s prakso. Učinkovitost prenosa znanja v vsakdanje delo je odvisna od stopnje družbene nadgradnje.

Zato naj bi imele kmetijske raziskave dvojen pomen, služile naj bi kot pomoč proizvodnji in pripravi za sprejem ukrepov in normativnih aktov, ki bi na podlagi znanstvenih dognanj pomagali usmerjati kmetijsko proizvodnjo. Vzpostavitev povezave med znanostjo in prakso je dolgotrajen proces, ki zahteva poleg razvoja tudi visoko raven splošne izobrazbe.

Ocenili so, da razvoj jugoslovanskega kmetijstva sledi splošnim trendom vendar z določenim zaostajanjem, ki pa je posledica nezna-

Del udeležencev posveta o aktualnih problemih v kmetijstvu, ki se ga ni udeležilo pričakovano število kmetijcev. Škoda

viru svoje študijske usposobljenosti. Zato bi morali več pozornosti posvetiti mentorstvu mladih kadrov v kmetijstvu, zveza naj bi se še bolj aktivno vključila v ta proces.

Za hitrejši razvoj kmetijstva bi morali večjo vlogo nameniti tudi strokovnemu kmetijskemu tisku. Prenos znanja bo potrebno uresničiti hitreje in bolj učinkovito. Kmetijstvo razpolaga s kvalitetnim strokovnim tiskom, ki pa je premalo razširjen. Pri prenosu znanja v kmetijstvo je potrebno le tega približati kmetom in pospeševalna služba mora odigrati pomembnejšo vlogo.

Spregovorili so tudi o vprašanjih kmetijsko zemljiške politike. Po-

nja in počasnega delovanja administrativnih in ne nazadnje tudi ekonomskih ukrepov. Nema lokrat zavirajo razvoj kmetijstva regionalni, panožni in skupinsko lastniški interesi.

Dvodnevni posvet so kmetijski inženirji in teniki zaključili s skupnimi ugotovitvami, da je potrebno spremeniti odnos do kmetijstva, ki je še vedno obremenjeno s predsodki iz preteklosti. Kmetijstvo se lahko učinkovito razvije le na temelju prostovoljnosti in postopnosti. Izobraževanje v kmetijstvu naj bi doseglo takšno stopnjo razvoja, da bo kmet postal poklic, ki bo enakovreden drugim.

Marjana Natek

TRGU ŽELIJO PONUDITI DOVOLJ KVALITETNIH PROIZVODOV

Med Hmezadovimi delovnimi organizacijami, ki se hitro in uspešno razvijajo, je tudi Strojna Žalec. Po številu zaposlenih spada med manjše delovne organizacije. Če merimo rezultate poslovanja, sodi med zelo uspešne. Tudi iz teh razlogov sem se pogovarjala z direktorjem Strojne Francem Žužejem.

Povedal mi je, da je Strojna zrasla v prvih letih po osvoboditvi. Takrat je poslovala z imenom Traktorska postaja. Organizacijske oblike so se večkrat menjale, tudi imena. Skozi celotno obdobje pa se je dejavnost razširjala in dopolnjevala. Že v prvih letih je nudila trgu mehanikarske in buldožerske storitve. Ob koncu sedemdesetih let je Traktorska postaja prerasla v samostojno delovno organizacijo v okviru Hmezada.

Danes Strojno sestavljata dve TOZD, ki sta po svoji dejavnosti zelo različni. TOZD Grames opravlja predvsem storitvene dejavnosti, TOZD PKM pa proizvaja stroje za kmetijsko proizvodnjo.

Predvsem urejanje kmetijskih površin

Med dejavnostimi TOZD Grames so najvažnejše nize gradnje in hidrogradnje. Na področju nizkih gradenj se ukvarjajo predvsem z izgradnjo prometnih objektov. Gozdne ceste na področju Gozdnega gospodarstva Celje, Sl. Gradec so rezultat njihovega dela. V preteklih letih so zgradili več kot 3000 km gozdnih cest. Gramesu lahko pripišemo zaslugo, da so se oddaljene hribovske kmetije vključile v hitrejši razvoj in organizirano tržno proizvodnjo.

V zadnjih letih so se v Gramesu usmerili predvsem v urejanje kmetijskih zemljišč, ki obsega melioracije, izsuševanje in namakanje. Glede na potrebe po tovrstnih delih predvidevajo, da bo program melioracij postal osnovni program.

Direktor Žužej je o melioracijah povedal: »Celotni program kmetij-

ske politike v zadnjih letih daje melioracijam veliko prednost. Tudi Strojna se je vključila v ta program. Vzrok zato je tudi priključitev Minerve v Hmezad, ki nam dobavlja drenažne cevi. Predvidevamo, da je samo na področju Hmezada okoli 6000 hektarjev kmetijskih površin, ki jih je potrebno meliorirati. Načrtujemo, da bomo s programom urejanja kmetijskih površin osvojili celotno jugoslovansko tržišče in tudi inozemsko. Veliko možnosti imamo na področjih slabše razvitih dežel, predvsem Nigerije. Od prodora na jugoslovanski trg si obetamo boljšo oskrbo s koruzo, saj bomo usluge tako rekoč zamenjali. Celotni program melioracij bo potekal hitreje, ko bomo v Hmezadu ustanovili inženiring, ki bo zagotovil celotno urejanje površin. Strojna bo le izvajalec.«

Na prvi pogled si od melioracij veliko obetajo. Tudi njih pestijo težave, ki so značilne skoraj za celotno jugoslovansko gospodarstvo. Pomanjkanje repromaterialov tudi Strojni ni neznano. Drenažne stroje za sedaj še uvažajo. Domači dobavitelji za dobave materialov zahtevajo devizno soudeležbo. Preteklo leto je Minerva za te namene zahtevala od 300 do 400 dolarjev za tono dobavljenega materiala.

Z melioracijami so uredili kmetijske površine na področju Kmetijske zadruge Savinjska dolina, drenažne cevi polagajo tudi na področju Murske Sobote, v zaključni fazi pa so melioracije na področju Slovenske Bistrice.

Nekoliko slabše poslovne rezultate ima Gramesova poslovna enota Servis. Posluje na meji rentabilnosti. Temu neugodnemu rezultatu je botrovalo veliko število tipov traktorjev, ki jih Grames servisira. Servisirajo kar pet tipov traktorjev. Že sama oskrba z rezervnimi deli je za tolikšno število traktorjev problematična, še posebej za tiste, za katere na domačem trgu ni rezervnih delov. Lansko leto so samo za nabavo rezervnih delov odšteli 17 milijard dinarjev.

Več serijskih izdelkov

V TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije so v prvih dneh marca uvedli dvoizmensko delo.

TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije vključuje serijsko proizvodnjo strojev krompirjeve linije, trosilcev umetnih gnojil, mulčerja in vseh strojev linije za hmeljarstvo. PKM je edini proizvajalec strojev za hmelj v Jugoslaviji, v povezavi s firmo Wolf sta najpomembnejša proizvajalca v Evropi. S proizvodi strojev za hmeljarstvo praktično pokriva celoten jugoslovanski trg.

V TOZD PKM si prizadevajo, da bi povečali serijsko proizvodnjo kmetijskih storitev toliko, da bi si z velikimi serijami priborili še boljše mesto na jugoslovanskem trgu. V lanskem letu so povečali serijo trosilcev umetnih gnojil od 1000 na 4000, polavtomatskih sadilcev za krompir od 1200 na 2000 in izkopalnikov za krompir od 600 na 1000.

Vse bolj uspešno se uveljavljajo na tujih trgih. Preteklo leto so dosegli visok delež izvoza na konvertibilna tržišča. V prvih letih proizvodnje za izvoz so izvažali predvsem v Romunijo in na Poljsko, v letošnjem letu imajo ugodne možnosti za izvoz v Italijo. Načrtujejo, da bodo izvozili za 200 milijonov lir izdelkov.

V prvih dneh marca so v PKM uvedli dvoizmensko delo. Uvedba dvoizmenskega dela je bila mogoča šele v teh dneh, čerpar so jo že nekaj časa načrtovali. Onemogočalo jih je pomanjkanje kovinarjev, ki je značilno za občino Žalec. Ta problem so rešili tako, da so se združili s TOZD Kovinar in mizarstvo iz delovne organizacije MIK Prebold.

Letos planirajo, da bodo dosegli 30 odstotno fizično rast v PKM in v Gramesu 20 odstotno. Njihov cilj ni le večanje proizvodnje, temveč večanje kvalitete. Strojna se v letošnjem letu pridružuje Agrosovi akciji »Leto 1984 naj bo leto kvalitete«. K temu ni kaj dodati, čas bo prinesel svoje. Marjana Natek

VABILO NA MLADINSKI KVIZ

Vsi mladinci SOZD Hmezad Žalec ste vabljeni na 7. mladinski kviz, ki bo 14. aprila ob 18.00 uri v veliki dvorani delovne skupnosti Skupne službe Hmezad Žalec, Ul. Žalskega tabora 1.

PROGRAM:

16.00 seja koordinacijske konference ZSMS SOZD Hmezad Žalec

18.00 mladinski kviz. Po kvizu bo zabavni program s plesom.

Vabljeni!

Inženiring nova delovna organizacija

O inženiringu v okviru SOZD Hmezad, so že na vseh mogočih ravneh razmišljali več let nazaj. V zadnjem času so že bile določene aktivnosti za ustanovitev inženiringa. Kljub nekaterim mnenjem, da je že več let prepozno, končno tudi SOZD Hmezad ustanavlja delovno organizacijo inženiring.

Nova organizacija Hmezad Inženiring bo opravljala predvsem tiste naloge, ki jih druge sorodne organizacije ne opravljajo. Nudil bo celotno ureditev kmetijskih površin vključno s proizvodno tehnologijo. To pa zajema zemeljska dela, hidromelioracije, komasacije, agromelioracije, kolobarjenje in celotno tehnologijo priprave kmetijskih površin za intenzivno pridelavo.

V Sloveniji še ni takšnega inženiringa. Ostale organizacije nudijo le organizacijo proizvodnje na urejenih kmetijskih površinah. To so projektantske organizacije za izdelavo projektov, vodno gospodarska in gradbena podjetja za izvedbo gradbenih in melioracijskih del, kmetijske organizacije za uvedbo proizvodnje.

Inženiring bo nudil vsa opravila od organizacije, projektiranja, ekonomskih izračunov in tehnologije. Tako se bodo v izvedbo lahko

vključile Minerva, Strojna in Notranja trgovina.

V novo inženiring organizacijo se bodo vključili iz Skupnih Služb Hmezada, oddelek za izvedbo inženiringa, oddelek za pripravo in izvedbo investicij, del oddelka za ekonomiko in del oddelka za urejanje zemljišč. V drugi fazi naj bi se priključil sektor Hmezad inženiring iz delovne organizacije Export-import.

Nova inženiring organizacija bo opravljala naloge znotraj Hmezada v obsegu kot so jih posamezne službe do sedaj. Osnovna naloga inženiringa je, da bo pridobivala dela za članice Hmezada na domačem in tujem trgu.

Cilj nove organizacije je, da se bo dosegla usklajena politika urejanja kmetijskega prostora v Hmezadu in izven njega. Poslovala pa bo tako, da se bo finančno vzdrževala sama. Marjana Natek

Tako kot na Zalogu vozijo tudi na drugih farmah gnoj na njive.

DELAVCI SO POVEDALI O INŽENIRINGU

Ena od najbolj aktualnih tem v Hmezadu je ustanovitev nove delovne organizacije Hmezad inženiring, ki bo skupnega pomena za vse članice SOZD Hmezad. Zanimalo nas je, koliko so delavci o tem že obveščeni, na katerih samoupravnih organih so to problematiko že obravnavali.

O inženiringu so Hmezadovi delavci takole razmišljali:

Jože Vertovšek, skupinovodja, Strojna, TOZD PKM:

Slišal sem že, da bodo v Hmezadu ustanovili delovno organizacijo inženiring. Vsekakor bi inženiring potrebovali, čeprav bo veliko finančno breme za Hmezad. Mislim, da ima velike možnosti, saj bi se lahko vanj vključile tudi ostale Hmezadove organizacije. Uspešen bo lahko le, če bodo zaposlili ustrezne strokovnjake, zaposlili naj bi strokovnjake z vseh področij. Inženiring bo moral tudi pokazati rezultate svoje dela.

Jože Ocvirk, sortirni manipulant, Export-import: O ustanovitvi delovne organizacije inženiring smo bili obveščeni. V naši delovni organizaciji že imamo inženiring, ki posluje kot delovna enota. O Hmezadevem inženiringu smo že razpravljali, in kolikor se spomnim, so Hmezad Skupne službe predlagale, da naj bi tudi naš inženiring posloval v okviru novega inženiringa. Naš inženiring dela le za mlekarstvo, poznamo že poslovne partnerje po Jugoslaviji in vztrajamo samo pri svojem inženiringu.

Iztok Verdnik, samostojni komercialist, Notranja trgovina, TOZD Sadeks:

Prvo informacijo, da bomo v Hmezadu ustanovili inženiring sem dobil v Mariboru na posvetu o izvozu. O inženiringu smo razpravljali tudi na našem ekonomskem oddelku. Na delavskem svetu o tem še nismo razpravljali. Ne vem tudi, kaj so sklenili delegati na delavskem svetu SOZD Hmezada.

Martina Krajnc, tehnologinja za rastlinsko proizvodnjo, KZ Savinjska dolina.

V pogovoru s sodelavci sem izvedela, da bodo v Hmezadu ustanovili Hmezad inženiring. Približ-

no pred tremi tedni sem izvedela, da se resnično formira. Uradno obvestilo sem dobila na kolegiju.

Jerica Janežič, programer – organizator, Računalniški center:

O ustanavljanju inženiringa sem bila obveščena na delavskem svetu Skupnih služb Hmezada. Inženiring se bo samostojno organiziral tako, da bo lahko samostojno sprejemal projekte. V sedanji organizaciji skupnih služb pa to ni možno. Zakaj bi delali projekte drugi inženiringi, če jih lahko naredimo v Hmezadu. Hmezadov inženiring si bo bolj prizadeval, da se bodo uresničili interesi drugih delovnih organizacij Hmezada.

Jože Klamfer, skladiščnik surovin, Kmetijstvo – TOZD Mešalnica krmil:

O novi delovni organizaciji Hmezad inženiring nismo razpravljali. Po naključju sem izvedel, da jo bodo ustanovili. Ker se ukvarjamo samo s proizvodnjo krmil in ne z urejanjem zemljišč, nas inženiring toliko ne zanima. Bolj smo bili zainteresirani takrat, ko so rekli, da bodo ustanovili Hmezad marketing, kjer naj bi nabavljali surovine za vse delovne organizacije.

Polde Škafar, vodja oddelka za izvedbo inženiringa in poslovnih povezav:

Zadolžen sem za pripravljalna dela za ustanovitev DO Hmezada inženiring. Nova delovna organizacija se bo financirala sama. Stroški za začetek poslovanja bodo zelo majhni. Možnosti za Inženiring so velike. Samo v Savinjski dolini je potrebno urediti 1.700 hektarjev površin. Dela je dovolj za celotno srednjeročno obdobje.

Za urejanje kmetijskih površin daje naša družba na razpolago veliko finančnih sredstev oziroma dotacije. Poleg tega pa priznavajo 24 milijonov starih dinarjev za ureditev enega hektarja kmetijskega

zemljišča. Družba daje tako 80 odstotkov dotacij, za preostalih 20 odstotkov pa je možno dobiti kredit pod zelo ugodnimi pogoji. Organizacije, ki pristopijo k temu programu, potrebujejo malo finančnih sredstev. V lanskem letu smo izkoristili sredstva za ureditev 500 hektarjev površin. Inženiring bo opravljal svoje storitve tudi na nerazviti področjih Jugoslavije. Na ta področja bomo sovlagali z deli in-

ženiringa. V zamenjavo pa bomo dobili surovine.

Možnosti so v Makedoniji (proizvodnja gob).

Na zunanjem trgu proučujemo tržišča v Libiji, Nigeriji in vzhodno evropskih deželah. V teku so aktivnosti za povečanje Hmezadovega izvoza, ne samo proizvodov ampak gre tukaj za transfer tehnologije.

Marjana Natek

Predstavitev dela pravnega oddelka na delovni skupnosti skupnih služb SOZD

Pravni oddelek kot organizacijska enota delovne skupnosti skupnih služb SOZD deluje za potrebe vseh članic SOZD in daje brezplačno pravno pomoč s področja delovnih razmerij delavcem članic oziroma s področja, ki se nanaša na združene kmete.

V celotnem obsegu dela, ki ga opravlja, zavzema največji delež zastopanje SOZD, njegovih članic in njihovih temeljnih organizacij v postopkih pred sodišči v civilno-pravnih sporih in delovnih sporih. Precej manjši je delež v skupnem obsegu dela, ki odpade na predstavljanje navedenih organizacij v gospodarsko kazenskih zadevah, ki jih zoper njih vodijo sodišča. Zaradi vedno težjih pogojev gospodarjenja, med katere je šteti tudi vedno rigoroznejše predpise, ki jih izdajajo pristojni državni organi, je pričakovati, da bo število pravnih, kot gospodarsko kazenskih zadev naraščalo. Pomemben delež v skupnem obsegu dela pravnega oddelka predstavlja tudi urejanje statusnih zadev članic SOZD. Tu gre za pravno organiziranost članic, za pripravo ustreznih samoupravnih splošnih aktov v zvezi s statusnimi spremembami, svetovanje zaradi pravilne izvedbe postopkov, da takšne spremembe potem regis-

trsko sodišče sploh upošteva. Na to dejavnost je potrebno navezati zastopanje v registrskih zadevah, v katerih preko posebnih postopkov pred registrskimi sodišči pravni oddelek poskrbi za predpisano registracijo oz. evidentiranje vseh statusnih sprememb oz. stanj. Takšne spremembe so dokaj številne.

Precejšen obseg zavzema tudi sodelovanje pravnega oddelka v disciplinskih postopkih pri nekaterih članicah. V pravnem oddelku pripravljamo tudi osnutke samoupravnih splošnih aktov, ki jih morajo po veljavnih predpisih sprejemati ali spreminjati članice SOZD ali njihove temeljne organizacije. V primeru potrebe tudi pripravimo, sodelujemo pri pripravi Samoupravnih sporazumov in pogodb s področja trajnejšega poslovanja in proizvodnega sodelovanja pogodb z drugih področij. Po potrebi dajemo tudi pravna mnenja.

J. G.

Srečali so se upokoјenci KZ »Savinjska dolina«, se pogovorili, o uspehih in problemih KZ in lastnem počutju.

Seminar za dopisnike Hmeljarja

V četrtek, 23. februarja so se v domu SLO v Žalcu zbrali dopisniki Hmeljarja na seminarju o poročanju in dopisovanju v glasilo Hmeljar. Predavanja je vodil Dušan Rebolj iz Centra za obveščanje v združenem delu pri Delavski enotnosti v Ljubljani.

Namen seminarja je bil predvsem vzpodbuditi sedanje in pridobiti bodoče dopisnike glasila Hmeljar, da bi se bolj aktivno vključevali v obveščanje v Hmeljarju in sodelovali z drugimi mediji.

komunikacijskem procesu informacij ne sprejema kot atomiziran posameznik v množici temveč kot družbeno bitje. Informacijski in komunikacijski proces vsebujeta tudi sestavine psihološkega in socialnega.

Od splošnih značilnosti informiranja je prešel k tistim, ki so zelo pomembne za našo samoupravno družbo. Govoril je o odvisnosti samoupravnih odnosov od dobre ali slabe informiranosti samoupravljalcev, o procesu demokratičnega odločanja in njegovi odvisnosti od procesa informiranja in o tem kakšne naj bodo informacije za objavo v glasilo.

Samoupravno informiranje mora samoupravljalcu omogočiti, da bo imel pregled nad celotnim delovnim procesom. Takšno informiranje bo delovalo proti odtujevanju v organizaciji.

Slaba udeležba na seminarju za dopisnike v Hmeljarju. Večina udeležencev so že redni in dobri dopisniki. Tistih, ki smo jim seminar namenili, ni bilo. Po čigavi krivdi?

Dušan Rebolj je v svojem predavanju govoril o značilnostih komunikacijske teorije. Opozoril je, kako zelo je pomembna izbira informacije, ki jo poročevalec namenja bralcu. Izbira tematskega področja je zelo obširna, tako da je lahko vsaka informacija zanimiva za določen krog ljudi. Posameznik v

Predavanje je obogatil s projekcijo komunikacijskih modelov, ki so pomembni za našo samoupravo prakso, in s projekcijo že objavljenih prispevkov v Hmeljarju. S sodelovanjem udeležencev seminarja je opozoril na nekatere dobre in slabe značilnosti posameznih prispevkov.

M. N.

PORTRET

V kmetijski preskrbi v Šempetru je vedno živahno. Poslovodja Franc Podkrajšek je bil malce na trnju, saj je urejal vse potrebno za inventuro ob koncu 1983. leta in zadnjo pred upokojitvijo. Zato sva se dogovorila za poznejši čas, ko bo obiskal uredništvo. Prišel je.

»Pred 32 leti, 6. junija 1952. leta, dobro se spominjam, bil je binkoštni ponedeljek, sem prišel na novoustanovljeno državno posestvo Prebold. Takrat so bili pri Cenerju. To posestvo so ustanovili

iz treh ekonomij Sadni sok Celje, CRD Trbovlje in ekonomije TT Prebold.«

Franc je prišel iz Poljčan potem, ko so razformirali Okrajni ljudski odbor. Pri njem je bil referent za sementa. Na obratu Prebold tudi tako imenovanega posestava je postal obratovodja. 1953. leta 1. januarja so se združili s kmetijskim posestvom Žovnek. Zelo so bili ponosni, ko so dobili prve Styerje 18. prej so vse delali s konji in ročno. To je bil velik korak pri modernizaciji kmetijske proizvodnje.

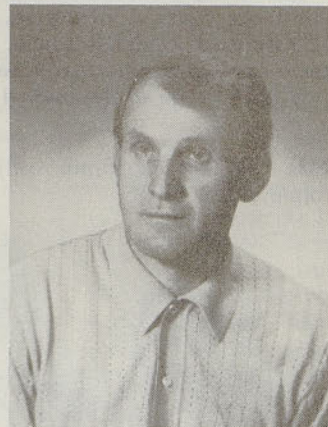
»S prvimi traktorji smo pričeli kositi in orati. Jeseni 1953. leta smo ob žovneškem drevoredu postavili

prvo leseno hmeljsko žičnico v Savinjski dolini. Prve krave in breje telice sivorjave pasme smo uvozili iz Divače in Sežane na Žovnek in v Arjo vas. Spominjam se, da smo z dipl. veterinarjem tov. Vebrom in dipl. inž. Tolijem Goričanom pri nekem kmetu v okolici Sežane barantali za 5 mesecev brejo telico. Cenil jo je na 90.000 din in od tega ni odstopil. Kupili smo jo, kljub temu, da je bila draga.«

Prvega oktobra 1954. leta se je od Žovneka odcepil preboldski obrat in se je ustanovilo Kmetijsko posestvo Latkova vas. Za upravnika tega posestva je prišel Mirko Podbregar, Franc pa je ostal obratovodja. Junija 1957. leta so bile prve tekme koscev na roke in grabljic. Spomladi 1958 so prispeli v dolino nizki fergusoni. Čudoviti traktorji. Avgusta so že organizirali na farovškem travniku v Preboldu prve tekme v košnji s traktorskimi kosilnicami. Tekmovanja se je udeležilo 22 traktoristov s fergusoni.

»Prvi največji in najmodernejši odprti hlev smo začeli graditi nad tovarno v Preboldu jeseni 1959. leta. V zimi 1960. leta smo iz toplih hlevov preselili krave v novi hlev, ki je bil načrtovan za 18, a stal 21 milijonov din. Krmišča so bila za 100 glav zunaj, moderne molzne naprave iz Belja in porodnišnica so bili pod streho. Hlev je delal iz meseca v mesec večjo izgubo. Zato ga je Kmetijski kombinat Žalec sklenil 1962. leta razformirati. Za likvidatorja so določili mene. Takrat je bil direktor KK dipl. inž. Milovan Zidar. Čredo smo sortirali in najslabše krave dali v zakol, boljše pa na Žovnek in v Založe. Vsakomur sem gradnjo odprtih hlevov odsve-

toval. Takratni upravnik Franc Vogrinc me je 1963. leta premestil v skladišče in trgovino za oskrbo posestev in kmetij z gnojili in materialom. Od 1970. leta sem bil poslovodja kmetijske preskrbe v Šempetru.«

FRANC PODKRAJŠEK

Začetki kmetijskih preskrb so bili borni. Saj so 1963. leta prodali v Preboldu le nekaj več kot 500 kg krmil, skoraj nič zaščitnih sredstev, nič semenske koruze, a skoraj toliko umetnih gnojil kot danes, ko prodajo 450 ton krmil, za 500 milijonov zaščitnih sredstev in 4.200 kg koruze.

Franc si je v Hrastju – novem naselju Latkove vasi – uredil prijeten in lep dom, na Dominiku nad Novim kloštom pa kupil nekaj zemlje, kjer preizkuša razne vrste trt, ki mu dobro rodijo, in prideluje odlične breskve. Pravi »nazaj k naravi!«.

Zemlja mu je v veliko veselje. Da bi še dolga leta bil zdrav in se ob fizičnem delu in uspehih razveseljeval, želi

Urednik

JAVNA LICITACIJA

Razpisna komisija pri Hmezadu, Kmetijstvo Žalec – TOZD Petrovče razpisuje na podlagi sklepa Delavskega sveta javno licitacijo neprimičnine oz. parc. št.

130/2 dvorišče v izmeri	1107 m ²
stanovanjska hiša	108 m ²
gospo. poslopje	109 m ²

vpisane pri vl. št. 187 k. o. Zavrh, v skupni izmeri 1324 m².

Neprimičnina predstavlja v naravi enodružinsko stanovanjsko hišo Zavrh št. 15. p. Dobrna, gospodarsko poslopje s hlevom in drvarnico.

Izklicna cena za stanovanjsko hišo s funkcionalnim zemljiščem v izmeri 850 m² znaša din 597.546.–, leseno drvarnico din 47.120.– zunanja ureditev din 55.500.– in gospodarsko poslopje din 255.840.– ter preostanek 474 m² zemljišča din 43.994.–, torej dokončna izklicna cena din 1.000.000.– (z besedo: enmilijon in 00/100). Javna licitacija bo v ponedeljek, dne 23. 4. 1984 ob 12.00 uri v Zavru št. 15 p. Dobrna.

V stanovanjski hiši Zavrh št. 15 stanujeta dve stranki, ki imata po zakonu predkupno pravico.

Dražitelji so dolžni pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku din 10% od izklicne cene.

Po opravljeni dražbi bo s kupcem v roku 30 dni sklenjena kupna pogodba. Kupec je dolžan celotno kupnino poravnati prodajalcu takoj ob podpisu pogodbe. V kolikor kupec v navedenem roku celotne kupnine ne plača, bomo razpisali ponovno licitacijo in mora prvi dražitelj plačati stroške ponovnega razpisa in nadomestiti morebitno razliko pri ponovno doseženi kupnini.

Kupec je dolžan razen kupnine plačati vse stroške, ki bi nastali pri sklenitvi pogodbe kot tudi prometni davek.

Vse informacije lahko zainteresirani dobijo v zemljiškem oddelku Hmezada v Žalcu, Hmeljarska ul. 3/II.

Hmeljarstvo

SESTANKI S TEHNOLOGI

Začenjamo z rednimi 14-dnevnimi sestanki s tehnologiji in pospeševalci. Prvi tak sestanek bo v petek 23. marca ob 9.00 uri na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, nato pa si bodo sledili 6. 4., 20. 4., 4. 5., 18. 5., 1. 6. vsi v Žalcu na IHP, nato pa 15. 6., 29. 6., 13. 7., 27. 7., katerih kraje bomo določili v petek 23. 3. in zadnji sestanek 10. 8., v Braslovčah. Za termine od 15. 6. do 27. 7. naj si posamezne hmeljarske delovne organizacije izberejo same, torej tiste, ki so gostile hmeljarje pred tremi in več leti. Če ne bo volje in želja, bode še naprej na IHP v Žalcu.

ORGANIZACIJA	DATUM
Hmezad – Kmetijstvo	3/4 17/4 8/5 22/5 5/6 19/6 10/7 31/7 14/8
KZ Savinjska dolina	29/3 12/4 26/4 10/5 31/5 21/6 5/7 19/7 2/8 23/8
KIT-ZKZ Mozirje	2/4 23/4 14/5 28/5 11/6 2/7 30/7 13/8 27/8
ERA VELENJE	2/4 23/4 14/5 28/5 11/6 2/7 30/7 13/8 27/8
Mercator KK Sevnica	28/3 11/4 25/4 16/5 30/5 13/6 27/6 18/7 8/8 22/8
Agraria Brežice	28/3 11/4 25/4 16/5 30/5 13/6 27/6 18/7 8/8 22/8
KZ Krka Novo mesto	28/3 11/4 25/4 16/5 30/5 13/6 27/6 18/7 8/8 22/8
KIC GRM Novo mesto	28/3 11/4 25/4 16/5 30/5 13/6 27/6 18/7 8/8 22/8
AK Maribor	13/3 27/3 10/4 24/4 8/5 22/5 5/6 19/6 3/7 17/7 31/7 14/8 28/8 11/9
KK Ptuj Pragersko	13/3 27/3 10/4 24/4 8/5 22/5 5/6 19/6 3/7 17/7 31/7 14/8 28/8 11/9
Zadružnik TZO Ruše	13/3 27/3 10/4 24/4 8/5 22/5 5/6 19/6 3/7 17/7 31/7 14/8 28/8 11/9
KK Ptuj, Dornava, Zavrc, Turnišče	14/3 28/3 11/4 25/4 9/5 23/5 6/6 20/6 5/7 18/7 1/8 15/8 29/8 12/9
Slovin – Ormož	14/3 28/3 11/4 25/4 9/5 23/5 6/6 20/6 5/7 18/7 1/8 15/8 29/8
KKZ TZO »Odor« Dravograd	20/3 3/4 17/4 26/4 15/5 29/5 12/6 26/6 10/7 24/7 7/8 21/8 4/9
KKZ TZO »Ledina« Slovenjgradec	20/3 3/4 17/4 26/4 15/5 29/5 12/6 26/6 10/7 24/7 7/8 21/8 4/9
KZ Drava	21/3 4/4 18/4 27/4 16/5 30/5 13/6 27/6 11/7 25/7 8/8 22/8 5/9
Hmezad – Kozje	30/3 13/4 11/5 25/5 8/6 6/7 21/7 3/8 17/8

Uro prihoda pospeševalca bomo določili ob prvem obisku, hmeljarji pa naj bodo na navedene dni dosegli. V času spravila pridelka bomo ojačali obiske in zanje objavili poseben urnik.

IHP Žalec

Varujmo gozdove pred požari!

Sodobni človek je vse bolj in bolj usmerjen k naravi in je zaradi vse pogostejših stikov z gozdom nevarnost za nastanek požarov vse večja. Po dosedanjih podatkih je kar 96 % primerov za katere je znan povzročitelj glavni krivec gozdnih požarov človek.

Z nastopom vsakoletnega spomladanskega sočnega obdobja se zelo poveča nevarnost gozdnih požarov. Najnevarnejše je obdobje v času ko sneg skopni, trava, stelja in razna podrast pa se posušijo in postanejo lahko vnetljivi, posebno če ni padavin. To nevarno obdobje traja navadno od konca februarja ali začetka marca do aprila. Ko gozd ozeleni se zmanjša tudi nevarnost gozdnih požarov. Nevarnost gozdnih požarov pospešuje še veter, ki v slučaju požara pospešuje in razpihuje gorenje, ker odnaša iskre in tleče ogorke. Požari so najpogostejši v sestojih iglavcev, kjer je dovolj suhega hitro vnetljivega materiala.

Kateri so glavni vzroki za nastanek gozdnih požarov?

Glavni povzročitelj je človek, ki lahko povzroči požar hote ali nehote.

So slučajni, k sreči zelo redki, ko človek zaneti požar iz nevošljivosti ali maščevanja, nehote pa postane človek požigalec gozda zaradi nevednosti, nepazljivosti, malomarnosti ali nepredvidnega ravnanja z ognjem v neposredni bližini gozda ali v njem.

Najpogostejši vzrok za nastanek gozdnih požarov je nepredvidnost pri spomladanskem čiščenju in požiganju travnišč in grmovja v neposredni bližini gozda. Dokazano je, da požiganje trave tla samo poslabša, saj postanejo tla bolj zbita brez organskih snovi, ki zgorijo, postanejo slabo propustna za vodo, pridelek na takih tleh pa se zmanjšuje.

Vedno bolj pogosti povzročitelji so tudi turisti, ki si pripravljajo v gozdu hrano, pri odhodu pa ne po-

gase ognja. Tudi otroci, ki se igrajo in kurijo v gozdu, lahko povzročijo požar. Pogost vzrok je tudi nepredvidno odvržena tleča vžigalica ali cigaretni ogorek.

Nekaj opozoril, ki jih moramo vedeti:

– prepovedano je vsakršno netenje ognja v gozdu in v razdalji 50 m od roba gozda;

– v vetrovnem vremenu ali sušnem obdobju je prepovedano vsako netenje ognja tam, kjer lahko to ogrozi gozd;

– kdor opazi da gozd gori, je njegova dolžnost, da ogenj, če je to mogoče sam pogasi, če pa tega ne more, mora o požaru takoj obvestiti najbližjo postajo milice, gasilce ali področno gozdarsko osebje, pač tistega, ki ga lahko najprej obvesti;

– najprimernejše za gašenje goreče trave ali podrasti je sveža smrekova veja s katero tolčemo po ognju. Ukrepiti je treba hitro da se požar ne razširi;

– dolžnost vsakega občana je, da opozori, prepreči ali javi vsako kurjenje, ki ogroža gozd najbližji postaji milice ali najbližjemu gozdarju.

KMETIJSKI INŠPEKTORAT

MOJ ZELENJAVNI VRT

APRIL

Zaradi dolge zime, se je setev in saditev, ki je bila predvidena za mesec marec prestavila deloma v april. Poleg tega v tem mesecu že lahko posadimo zgodnji krompir. Če ga pokrijemo s perforirano folijo od saditve do višine 10 cm bomo imeli že v začetku junija prvi nov krompirček.

Sedaj opravimo tudi setev križnic (zelja in ohrovt), da si bomo vzgojili pravočasno sadike. Ta setev gre dobro v kombinaciji s solato in korenčkom, če ju sejemo v vrste.

Če imamo težjo zemljo, za vzgojo sadik posujemo zemljo z 1–2 cm na debelo s perlitom ali higromuljem in ga zadelamo. Tako lahko sadika naredi lepše korenine.

Poleg tega sejemo v tem mesecu še krešo, črni koren, špinačo, sladki komarček, solate in grah.

Najbolje je opravljati setev v vrste, saj je kasneje obdelava in kombiniranje z naslednjimi vrtninami lažje. Dobra kombinacija je: vrsta solate, vrsta kreše ali vrsta solate, vrsta špinače ali vrsta solate, vrsta rdeče redkvice.

Še vedno lahko pripravite gredi- ce za saditev v maju.

Če bo vreme ugodno, vam dela prav gotovo ne bo zmanjkalo.

M. K.

Hmeljarstvo

AGROTEHNIKA

Ovisno od vremenskih in talnih razmer pričnimo takoj z brananjem hmeljišč, odoravanjem in nato z rezjo. Navajamo optimalne čase rezi kultivarjev:

bobek od 25. 3. do 5. 4.
blisk od 25. 3. do 5. 4.
aurora od 1. 4. do 10. 4.
atlas od 1. 4. do 10. 4.
apolon od 5. 4. do 15. 4.
buket od 5. 4. do 15. 4.
savinjski golding od 10. 4. do 20. 4.

Na hladnejših področjih in težkih zemljah lahko pričnemo z rezjo 5 do 7 dni prej.

OGLAS

Po ugodni ceni prodam okroglo betonsko železo Ø 10 mm.
Telefon 730-889 popoldan.

Vozniki traktorjev!

Bliža se čas, ko bodo morali imeti vsi traktorji vgrajene varnostne kabine ali varnostne loke.

Po veljavnem republiškem zakonu o varnosti cestnega prometa je s 1. januarjem pri nabavi novega traktorja potrebno nabaviti tudi varnostno kabino ali varnostni lok.

Vendar dosedanja praksa kaže, da proizvajalci niso uspeli zadostiti tej zakonski zahtevi. Zahteve pri obdelavi kmetijskih kultur so zelo različne in tako ni mogoče izdelati univerzalne kabine ali univerzalnega varnostnega loka. Vemo, da mora biti ali kabina ali varnostni lok atestiran, imeti mora listino, da je bil v skladu s predpisi preizkušen in ustreza varnostnim zahtevam. Te zahteve so v tem, da kabina ali lok prepreči prevračanje traktorja (ga zaustavi) in zavaruje voznika.

Atestirana kabina ali lok morata imeti pismen dokument, ki potrjuje, da sta izdelana v skladu s predpisi. Na sami kabini ali loku pa mora biti pritrjena majhna tablica s številko atesta in z naslovom proizvajalca.

Če teh dokumentov ni, jih poskušajte dobiti kasneje v prodajalnah, kjer ste nabavili kabino oz.

lok. Veliko je proizvajalcev, ki sicer imajo ateste, pa se od proizvajalca do kupca ali »izgubijo«, ali jih pozabite zahtevati. Tudi prodajalci na to radi pozabijo. V kolikor za kabino ni mogoče dobiti atesta, bo na HMEZADU KZ »Savinjska dolina« pri službi varstva pri delu pričela delovati posvetovalna služba, ki bo dajala potrebne informacije.

Tako razmišljamo, da bi na kabine, katere nimajo atestov, namestili dodatno **atestirane** varnostne loke. Te loke bo pričela izdelovati (verjetno) že letos DO STROJNA Žalec. Lohi bodo izdelani tako, da jih bomo lahko položili (za dela v krajnih vrstah žičnic).

Zakonsko določilo za opremo starejših traktorjev z varnostnimi kabinami in loki bo pričelo veljati s 1. 1. 1986. Ta rok je sorazmerno kratek, saj imamo samo v občini Žalec nad 2.600 traktorjev.

VJ SVD

Že nosite kresničko?

Kresnička lahko reši življenje

Z letošnjim februarjem je pričela veljati določba Republiškega zakona o varnosti cestnega prometa, po kateri morajo vsi pešci nositi

metu prizadeti pešci, saj jih vozniki običajno prepozno opazijo – in nesreča je tu. Vsekakor bo preteklo nekaj časa, da se bomo vsi navadili na to »novost«.

Kresničke lahko kupite v vseh trgovinah, kjer prodajajo kolesa in podobno in v papirnicah.

Kresničko pripnete v desni žep tako, da niha približno v višini kolena. V desni žep pa zato, ker hodimo izven naselja po levi strani ceste v smeri vožnje.

Naj povemo še to, da je peš hoja brez kresničke ob navedenih pogojih smrtno nevarna in kazniva od 100.– pa tudi do 500.– din.

Zato vam priporočamo, da si kresničke nabavite čimprej in jih uporabljate predvsem zaradi lastne varnosti. Cena kresničke je ca. 45.– din.

Opozarjajte otroke, da jo bodo nosili redno.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SO Žalec

ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na cestah izven naselij poseben odsevniki znak »KRESNIČKO«. Pred letom je potekala podobna akcija, v katero so bili vključeni otroci in so bili doseženi dobri rezultati.

S KRESNIČKO JE VARNEJE NA CESTI.

Iz podatkov o prometnih nesrečah je razvidno, da so ob zmanjšani vidljivosti ali ponoči najbolj v pro-

TZO Šempeter

Lani smo poslovali dobro, letos želimo še bolje

TZO Šempeter je ena od devetih temeljnih združnih organizacij Kmetijske zadruge Savinjska dolina. Leži v osrčju doline in je teritorialno ena najmanjših enot, saj obsega le 561 ha obdelovalnih površin, od katerih je več kot polovica njiv.

V njej je vključeno 98 združenih kmetov, v proizvodnjo pa se vključujejo tudi drugi kmetijski proizvajalci.

Kljub temu, da smo majhna enota, se lahko pohvalimo, da dosegamo precej visoke proizvodne rezultate. Iz leta v leto tudi nas pestijo vedno večje težave in problemi pri nabavi prepotrebnega repromateriala, pri razkoraku cen tega in naših pridelkov ter nenazadnje izredno naraščajoče obresti. Kljub temu si vsi člani TZO prizadevamo, da bi izpolnili srednjeročne zastavljene proizvodne cilje.

V minulem letu smo proizvodne plane v večini dosegli in tudi presigli. Izjema je naša glavna proizvodnja – hmelj. Tu smo od planiranih 146 ton oddali v Hmezad le 117 ton, kar je 80 % plana. Temu slabemu rezultatu je krivo vreme, na katerega se kmetijci tako radi izgovarjamo. Velik del šempeterskih obdelovalnih površin je prodnat in lansko sušno obdobje je na teh površinah naredilo svoje. Poleg tega nam je vihar v dveh dneh potrgal v hmeljskih nasadih 55.000 vodil, prizanesla nam ni tudi toča. Kljub slabšemu pridelku se lahko pohvalimo, da smo pridelali najkvalitetnejši hmelj v Zadruzi, če ne v širšem hmeljarskem prostoru. Kar nad 91 % vsega oddanega hmelja je bila 1. vrste in 8 % 2. vrste.

Poleg hmelja je bil v rastlinski proizvodnji glavni povdarek na pridelovanju pšenice. Naša planska obveza je bila 30 ton, v silose Merx Celje pa smo oddali 54 ton kar je 80 % več.

Suša je precej prizadela tudi zele in plan je bil dosežen 96 % – pridelanega je bilo 115 ton. Bučnic smo pridelali precej več, kot smo planirali.

V živinorejski proizvodnji smo zastavljene plane v lanskem letu v celoti izpolnili. Odkupljeno je bilo 146 ton MPG kar je 16 % več kot v letu 1982. Pri mleku je bila preokračena proizvodnja milijon litrov. Od 367 krav v pogodbeni proizvodnji je bilo oddano 1.022.000 litrov mleka, kar je povprečno 2785 litrov oddanega mleka po kravi in 11 % več kot v letu 1982. Ta mlečnost je glede na našo kmečko proizvodnjo v primerjavi s slovenskim povprečjem zelo lep rezultat.

Konec leta 1983 smo začeli zbirati mleko tudi v novi zbiralnici »Loka – Kale«. S tem so naši kmetovalci iz edinega hribovitega predela naše enote dobili večje

možnosti za proizvodnjo mleka, saj jim ne bo potrebno opraviti več kot 10 km do zbiralnice.

Pohvalimo se lahko, da imamo tudi kooperanta – rejca kokoši nesnic, od katerega je v lanskem letu TZO Šempeter odkupila preko 2.729.000 komadov konzumnih jajc, kar je 19 % več kot je določal plan in več kot polovica vse proizvodnje v zadruzi.

Za uspešno dolgoletno vodenje kuharskih tečajev je tov. Lojzka Šepce prejel od direktorja KZ Savinjska dolina tov. Vlada Kralja posebno priznanje

Zaradi dobre lokacije je Kmetijska preskrba Šempeter zadnja leta ustvarjala velik promet. Ta je bil povečan v letu 1983 napram letu 1982 za 35 %, vendar ne zaradi povečane prodaje materiala, temveč predvsem zaradi povečanih cen artiklov. Zaradi izredno visokih obrestí, se bo asortima trgovskega blaga v trgovini še zmanjšal in kupci bodo lahko dobili predvsem tisti material, ki bo potreben za neposredno kmetijsko proizvodnjo.

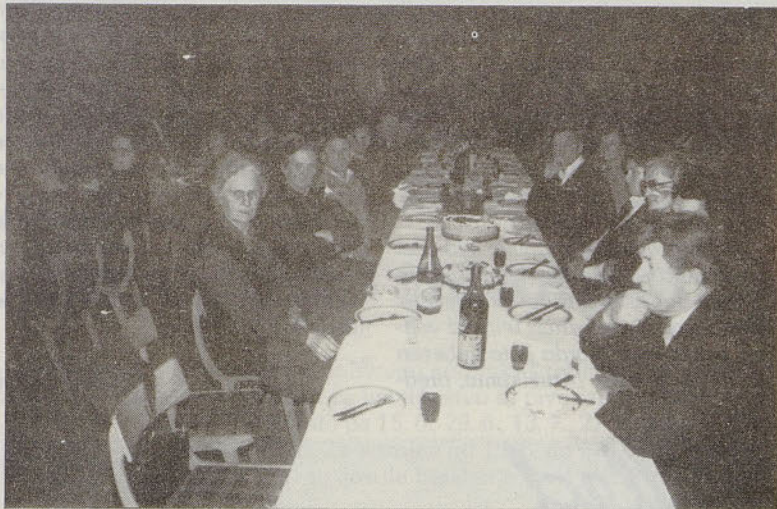
Kljub vsemogočim težavam, ki so nas spremljale lansko leto, je minulo leto uspešno zaključeno. Seveda pa imamo že nove načrte in plane za leto 84, kateri so izdelani na podlagi lanskih proizvodnih rezultatov in obveznosti do srednjeročnega plana, ki bi moral biti izpolnjen v naslednjem letu.

Najti bo potrebno primerne proste površine za hmeljarsko proizvodnjo in saditi sorte hmelja, ki so na trgu najbolj iskane ter pridelati 150 ton hmelja. To je kar 20 % več kot v minulem letu, vendar nam bi ob naklonjenem vremenu in pravilno izvedenih tehnoloških navodilih to moralo uspeti.

Tudi pšenice bomo morali v tem letu odkupiti 60 ton, kar je 100 % več kot je bila lanska obveza.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Hmeljar

Zaključek uspešnega leta so na TZO Šempeter združili z zaključkom kuharskega tečaja, zato je bila udeležba skoraj popolna

V živinorejski proizvodnji so plani realno sestavljeni, saj so višji 6–10 % glede na lanske rezultate. V tem letu bo pri združenih kmetih v gradnji 6 novih kombiniranih hlevov za krave molznice in pitance skupne kapacitete 180 stojišč. Zgrajen bo tudi sodoben hlev proste reje za krave molznice s 30 stojišči in hlev za vzrejo telet od 100–200 kg. Več hlevov bo tudi obnovljenih. Vse te nove kapacitete stojišč bodo morale vplivati na povečanje osnovne črede krav in pitalcev v naslednjih nekaj letih in bistveno povečati našo živinorejsko proizvodnjo. V tem letu se več naših združenih kmetov odloča tudi za dodatno proizvodnjo na svojih kmetijah. Zgrajen bo vsaj en hlev za vzrejo pujskov kapacitete 20 do 25 svinj. Prav tako bo v tem letu zgrajeno vsaj eno pitališče za vzrejo brojlerjev. S to proizvodnjo se bo tudi TZO Šempeter vključila kot zadnja enota v Zadrugi v vzrejo piščancev.

Vsi ti naši načrti in plani so najtesneje povezani z našo zadnje čase tako iskano obdelovalno zemljo. Te manjka vsem! In tu bo potrebno še marsikaj storiti. Res je, da ima enota Šempeter najmanj obdelovalnih površin, da ima povprečna kmetija manj kot 6 ha obdelovalne zemlje in da je velik del teh površin intenzivno obdelan. To dokazujejo

proizvodni rezultati. Imamo še tudi precej takšnih zemljišč, ki so slabo obdelana, zamočvirjena ali zaraščena z grmovjem. Na teh površinah bo potrebno že v naslednjem letu pristopiti k agromelioracijskim ukrepi ter jih usposobiti za intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo. S tem bodo nekateri problemi omiljeni, pomanjkanje po zemlji pa seveda ne bo rešeno. Prav zaradi tega se naši združeni kmetje zadnje čase odločajo tudi za dopolnilno proizvodnjo na svojih kmetijah.

Vedno več je primerov, da naši mladi zupajo delovna mesta v industriji in, da se odločajo za delo na kmetijah. Tu pa bodo morali najti polno zaposlitev in temu primeren dohodek. Zaradi tega, ker so naše kmetije majhne, je polno zaposlitev mogoče doseči prav z dopolnilno dejavnostjo (piščančjerejo, svinjerejo in tudi vrtnarstvom).

Nenazadnje ne smemo pozabiti, da je kmetijska proizvodnja družbeno nujno potrebna, saj prideluje najosnovnejšo energijo za človeka in prav zato kmetijstvo dobiva precej družbenih sredstev za svoj razvoj in nemoteno tekočo proizvodnjo.

Čakajo nas vedno večje in zahtevnejše naloge, katere bomo lahko izpolnjevali, če si bomo zaupali in bomo včasih malo bolj strpni.

B. Ž.

MLEKARNA

Prvotna predračunska vrednost je znašala 523 milijonov dinarjev.

Med letom 1983 smo ugotovili 200 milijonov dinarjev prekoračitve, več in dodatnih del, kurznih razlik, interkalarnih obrestih ter sprememb projektov. Trenutno pa ugotavljamo obračunsko vrednost, ki naj bi bila po oceni višja še za nadaljnjih 150 milijonov in bi znašala skoraj 870 milijonov. Vse prekoračitve in dodatna dela pa gredo v breme investitorja.

J. Janše

Graščino na Žovneku obnavljajo. V njej je DE TOZD Latkova vas.

Sejmi

Predstavniki Hmezadove službe za ekonomsko propagando so se udeležili sejma Euroshop in Eurocop, ki sta bila od 18. do 22. februarja v Düsseldorfu.

Obiskovalci sejmov so si lahko ogledali nove dosežke za opremljanje trgovin, seznanili so se tudi z načinom komuniciranja s potrošniki. Sejem Euroshop je predstavil sodobno trgovinsko opremo, pulte, hladilne vitrine, nove namizne blagajne in plačilne pulte z gibljivimi policami za košarice.

Vsi paviljoni düsseldorfskega sejma so odprti, zaprtih prostorov skoraj ni bilo. Napisov na razstavljenih proizvodih ni bilo. Stik z obiskovalcem je bil v glavnem subjektiven. Oprema in blago govorijo

sami, pojasnil in tekstov pod izdelki ni.

Sejem Eurocop je predstavljal načine za stik z sodobnimi kupci. Najbolj učinkovita informacija mora biti čim krajša. Kot pripomoček za stik s kupcem so uporabljali audio in video tehniko. Sestavni del animacije obiskovalcev so bile show prireditve, plesi in tekmovanja. Takšna ekonomska propaganda ne zahteva več opreme razstavnih prostorov s teksti in podatki. Zato so tudi katalogi na sejmu redki. Razstavljalci so imeli za vsak izdelek posebej enolisten prospekt, ki je namenjen samo poslovni informaciji.

Tudi plakati ne vsebujejo več toliko podatkov, kot so jih do sedaj. Slikovno gradivo spremlja le zelo kratek, toda za potrošnika učinkovit podatek.

Eva Orač

Delovni mladi zadružniki v Šempetru

Mladi zadružniki v Šempetru delajo zavzeto in pridno. Njihov predsednik Aleš Četina je o delu aktiva mladih zadružnikov takole pripovedoval:

Aktiv mladine zadružnikov združuje 50 članov, od teh je približno polovica aktivnih. Zadružnike vodim šele pol leta, vendar smo že veliko naredili. Tudi udeležba na sestankih je večja kot je bila pred leti. Zavzetost za delo v aktivu je odvisna od programa dela, zato si prizadevamo, da bi bil program dela čim bolj pester in zanimiv. Ko smo pripravljali program smo upoštevali, da aktiv združuje kmečko mladino, dijake, študente in tudi mlade delavce. Mladi radi delamo, radi pa se tudi zabavamo. Zato mora program dela vsebovati tudi zabavo in družabne prireditve.

V začetku leta smo organizirali kuharski tečaj. Udeležilo se ga je poleg deklet kar šest fantov. Kmetom kooperantom smo pripravili zaključek leta, organizirali smo varilski te-

čaj, in prireditve ob dnevu žena. Udeležujemo se smučarskih tekmovanj, kmečkih iger na Vranskem, traktorskih tekmovanj. Sodelovali bomo v povorki hmeljarskega praznika v Braslovčah. V programu imamo tudi pobratenje z drugim aktivom mladih zadružnikov. Na kvizu »kaj veš o kmetijstvu« smo zasedli četrto mesto. Vsako leto organiziramo akcijo za uničevanje divjega hmelja, za kar dobimo nagrado. Za uničevanje divjega hmelja je zadolžena kmetijska zadruga. Člani aktiva mladih zadružnikov se udeležujejo strokovnih predavanj, ki jih organizira Kmetijska zadruga Savinjska dolina. Imamo tudi dva člana v združenem svetu, ki sta na žalost neaktivna. Sodelovanje z osnovno organizacijo mladine ni zadovoljivo. Ob tej priložnosti lahko izkoristim priložnost, da povem, da pričakujem poziv za vojsko in upam, da bo delo mladih zadružnikov še naprej uspešno.

M. N.

V preboldskem vrtcu so cibicani priredili pod vodstvom prizadevnih tovarišic DPM ob dnevu žena toplej sprejem s pristrčnim programom, domačo potico in čajem za kooperantke TZO Prebold.

DELO, TO JE MOJE ŽIVLJENJE

O ljudeh, ki vse življenje trdo delajo, velikokrat ne vemo ničesar. Tihi so, malo govorijo o sebi. Njihove roke iz dneva v dan nemo govorijo »pešem dela«. So pravo nasprotje tistim, ki o sebi in o svojem delu veliko govorijo. Časi, ko smo pridne delavce proglašali za udarnike, lahko bi rekli heroje dela, so pravzaprav že zdavnaj minili. Vendar so takšni ljudje med nami. Ena od tistih, ki bi si zaslužila najvišje priznanje za svoje delo, če takšno priznanje sploh obstoja, je Helena Bunderla, delavka na farmi Zalog. Za svoje prizadevno delo je dobila srebrno plaketo SOZD Hmežad, čeprav sodelavci in tisti, ki

lovni dan, je za Heleno že polovico normalnega delovnega časa.

Ste imeli kdaj željo, da bi delali kaj drugega ali da bi menjali delovno mesto?

Ne, nikoli. Šestnajst let sem bila stara, ko sem šla v širni svet. Imela sem strica v Franciji in šla sem k njemu. Tudi tam sem delala v hlevu pri živini. Isto delo sem opravljala v Nemčiji kar pet let.

Kako ste se odločili, da ste šli tako daleč od doma?

Doma sem iz okolice Murske Sobote. Šla sem. Dalje greš od doma, več vidiš in več veš. Povsod, kjerkoli sem bila, mi je bilo lepo.

maga, samo čudno in zabodeno gleda. Tukaj imam primer takšne trme, ki se ni hotela naučiti, in je kazala na kuštravca, ki je zabodeno gledal na nas. Sicer pa jih dobesedno razvaja in pozna se jim, da so v dobrih rokah. Helena jim vse počisti, tako, da so resnično lepi. Helena jih med delom gladi po glavah, obnašajo se tako, kot da jo razumejo.

Helena dejansko žrtvuje tudi del prostega časa za svoje delo. Takšnih ljudi je današnji dan resnično malo. Delo zanje ni obveznost temveč veliko, veliko več. Morda je to ljubezen do dela. Ne vem. Marsikomu, pred-

vsem pa tistim, ki iščejo vse mogoče načine, izogibanja delu, se izmikajo delovnim dolžnostim in odgovornostim, po naše se temu pravi »hvataju krivine«, bo ta odstavek preveč. Nekateri bodo morda pomislili, da je takšnih ljudi med nami čedalje manj. In če bi jih bilo več, sigurno ne bi potrebovali stabilizacijskih ukrepov in zategovanja pasov, kajti ljudje Heleninega kova ves čas garajo in vsaka najmanjša nagrada jim kar nekako daje slutiti, da morda še le niso naredili dovolj.

Marjana Natek

PRI BLATNIKOVIH V LATKOVI VASI

Kdor dela, žanje tudi sadove svojega dela

V Latkovi vasi pri Preboldu stoji domačija Martina Ribiča po domače pri Blatnikovih. Od kod izvira ime, v pogovoru z gospodarjem Martinom nisem ugotovila. Na kmetiji živijo in delajo oče Martin, mama Malči in naslednik kmetije Marjan. Kadar je potrebno pomaga tudi hči Malčika z možem. Ribičeve smo obiskali v začetku marca. Sezona dela se še ni začela. Ko sem jih prosila za pogovor, niso veliko pomišljali.

da v njihovi vasi mleko bolj malo oddajajo. Veliko je polkmetov, ki gojijo največ pittance.

Z delom pospeševalne službe so zadovoljni. Tudi po zaslugi te službe se kmetijstvo hitreje razvija. Med sodobnim kmetom in tistim, ki smo ga poznali še pred leti sploh ni primerjave, je modroval Martin.

Martin je na tej kmetiji zrasel in odkar pomni dela na kmetiji. Njegovo življenje je povezano z zemljo, ko-

Ribičeva družina

Ko sem se pozanimala, na kakšni površini zemlje delajo, sta se bodoči gospodar Marjan in mati Malči nekoliko spogledovala. Koliko zemlje je sploh? Po premisleku sta mi le povedala, da imajo dve posestvi, vse zemlje pa je približno 8 hektarjev. Imeli so je tudi nekaj v najemu.

Ribičeva Kmetija je usmerjena v tržno proizvodnjo hmelnja in govedi. V hlevu stoji 20 glav predvsem krav in telic. Lansko leto so oddali kar 46.000 litrov mleka. Povedali so mi,

nji, kravami. V mladih letih je imel konje, ki so mu pomagali služiti kruh skoraj celo desetletje. Vozil je premog iz rudnika Zabukovice v Tekstilno tovarno Prebold. Ženske pa so pridelke v koših nosile čez hrib v Trbovlje.

»Današnji dan imamo organiziran odkup. Le vreme nam kakšno leto ni naklonjeno. Kmet je zelo odvisen od vremena. Imamo pač delavnico na prostem«, je povedal Martin.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Helena Bunderla med svojimi ljubljenci

jo poznajo, priznavajo, da se takšnih ljudi in takšnega dela sploh ne da in ne more meriti v blesku plaket. Heleno sem obiskala kar na farmi. Bila je v hlevu pri teličkih in prizadevala si je, da bi se mladi neboglenci udobno počutili.

Vsa hiteča in zatopljena v delo z nebogljenimi štirinožci je komaj utegnila odgovoriti na nekaj postavljenih vprašanj. Heleni se je in se ji še vedno mudi, na govorjenje ne da skoraj nič. Pa vendar, njeni odgovori so sila zanimivi in življenjski.

Kdaj ste prišli na farmo Zalog?

Na farmo sem prišla pred tridesetimi leti. Najprej sem delala v starih hlevih na Zalogu. Delala sem pri kravah in vsak dan sem pomolzla tudi 70 krav. Veste, nikoli mi ni bilo težko delati. Že od mladih let imam rada živali. Pri teličkih sem že ob dveh zjutraj in preden vse naredim, je ura devet. Na farmi sem skoraj cel dan, saj popoldne ob dveh začnem ponovno z delom.

Ob njenih besedah mi je postalo nerodno, če že ne pošteno sram, ko sem se spomnila kako težko zjutraj vstanem in grem v službo. Takrat, ko se za veliko večino ljudi začne de-

Ali imate tudi doma posestvo in živali?

Nimam. Dokler je bil mož še zdrav sva imela, sama ne morem vsega narediti. Tudi zato še rajši delam med telički.

Za vami je trideset le trdega dela, za svoje delo ste dobili srebrno plaketo Hmežada. Ali ste bili veseli? Zanima me tudi ali se želite upokojiti.

Plakete sem bila zelo vesela. Upokojila se bom zelo težko, težko bom pustila te moje teličke. Sedaj skrbim za 117 teličkov. Dela je veliko, vendar ni preveč. Z veseljem se vse naredi.

Ali vam je bilo kdaj hudo in zakaj?

Takrat, ko so naredili odprte hleve, so krave zmrzovala, veliko jih je zbolelo in zaradi ozeblin so jih poslali v klavnico. Hudo mi je bilo takrat, ko sem videla kako živali bolehalo in umirajo.

Koliko stare teličke dobivate v hlev?

Sem dobivam nekaj dni stara telata. Tukaj se naučijo piti mleko. Včasih je kakšen posebno trmast. Noče piti ne na cucelj, tudi prst mu ne po-

Pripovedka iz domačih logov

Smrekovina je bila nekoč zelo trden grunt. Iz roda v rod je tod garal trden rod in vsaka generacija je imetje Smrekovine še povečala. Sčasoma je Smrekovina zavzemala celoten grič med Bolsko in Strugo. Za poslopji je bila manjša ravnica, ki se je nato počasi spustila v globel in nato ponovno dvignila v hrib ter se izgubila v obširnih gozdovih. Mogočna poslopja na vrhu griča so dajala videz trdnega in klenega gospodarja.

Po veliki revoluciji in totalni vojni, ki je Smrekovino kot za čudež obšla, se je začelo obdobje novih odrekanih in garanja. Najprej je prišla nacionalizacija najboljših njiv in travnikov ob Bolski, nato pa obdobje obveznih oddaj. Smrekar ni razen garanja poznal ničesar, in vsak dan je kljub molčečnosti in pridnosti svoje žene začel preklinjati grunt in vse okrog sebe, najprej po tiho in nato čedalje bolj glasno. V njem je v dolgih neprespanih nočeh, ko ni mogel spati zaradi zbitosti, začela tleti misel, da bi dal grunt v zadrugo. Tam bi nato dobil službo in plačo in bi se že nekako znašel. Otroci bodo šli v industrijo, kajti perspektiva je itak še samo v težki industriji, ne pa dan na dan v gnoju in gnojnici. Čeprav ga je ob tej misli bilo na začetku sram, sploh pa, če je pomislil na delo in garanje svojih prednikov, mu ta misel le ni dala miru. Tudi prigovarjanje Kozlovega Štefeka, pospeševalca v zadrugi, je prispevala svoje in lepega dne

(Nadaljevanje z 10. strani)

Lansko leto so zaradi suše pridelali skoraj poldrugo tono hmelja manj kot prejšnje leto.

Tudi gospodarska poslopja so dogradili in dopolnili. Imajo tri stolpne silose. Vsako leto silirajo približno 220 kubičnih metrov krme za živino. V naslednjih letih bodo naredili nov hlev. Za visoko proizvodnjo hleva z navezi ne zadostuje. Nov hlev bo na prosto rejo.

Problemov z nasledništvom nimajo. Marjan je ostal doma. Kot agronom bi lahko pomagal k hitrejšemu napredku kmetij v Savinjski dolini ali morda kje drugje. Rekel pa je, da zemlje in kmetije ne more kar tako pustiti.

Marjan je pripovedoval, da pozimi zelo rad smuča. V teh dneh se je pripravljaj na prvenstvo Hmezada, ki bo na Golteh.

Ko smo govorili o smučanju, je mama Malči povedala, da je že pozimi izkoristil ves dopust. Tudi tokrat, ko imajo veliko dela ni preveč hudo. Vsa dela opravljajo s stroji, le pri hmelju je precej dela, kjer ni možna strojna obdelava.

Ribičevi bi še lahko pripovedovali o svojem delu, načrtih in željah. Vtis, ki sem ga dobila na obisku je, da delajo vse v slogi in z veseljem. Tako so sadovi njihovega dela še toliko več vredni.

Marjana Natek

je Smrekovina pripadla zadrugi. Smrekar je dobil službo kontrolorja v zadrugi, lep kupček denarja, obdržal si je delček grunta za gozdom, ki so ga že od nekdaj imenovali Loka. Čez par let je prodal še domačijo, kjer je zadruga podrla star hlev in napravila novega, veliko kmečko hišo so preuredili v stanovanja za delavce novo ustanovljenega Kombinata. Smrekar si je kupil v bližnjem mestu, ki se je razvil iz majhne vasi, hišo z majhno delavnico. Da je lahko nabavil še stroje, je prodal Loko, ki so jo gospodarji Smrekarji imeli najbolj pri srcu, po parcelah za vikende. V nekaj letih je iz kmeta postal obrtnik, nato majhen fabrikant. Iz kmeta, ki naj bi bil steber novo porajajoče države, je postal industrijalec, fabrikant, nekoč največji sovražnik in nasprotnik družbe in sistema. Kljub vsemu je naš novi privatnik živel kot mali bog. Posli so mu cveteli, poznal je že vse ljudi, ki so karkoli pomenili, na vseh proslavah je bil častno sprejet in sedel je v častnem sedežu.

Skoraj vsak teden se je vračal na nekoč svojo Smrekovino. Državna štala, pogruntavščina odprte štale iz čisto drugega podnebja in tujega sveta, je klavno propadla. Kozolec na osem oken so odprodali nekaj za rabo, v glavnem pa za drva. Na livadi med Smrekovino in gozdom so postavili igrišče, kjer so cele dneve nabijali žogo, hiša, nekoč mogočna in trdna je popolnoma spremenila svojo podobo. Kar nekam slabo se je Smrekar počutil, ko so mu misli uhajale nazaj v mladost, vendar so garanje in velike homatije po totalni vojni in revoluciji nekako zamegljevale občutek krivice in nepoštenosti do svojih prednikov. Na velikih njivah ob Bolski so zrasle velike žičnice, v Loki, ki je bila njemu in vsem Smrekarjem kot svetinja, pa cel kup lepih in bogatih vikendov. Namesto blatnega kolovoza, ki se je ob deževju in taljenju snega lepil s svojo ogromno težo na podplate, je Loko povezovala ozka a gosposka asfaltna cesta. Smrekar je vsakokrat prepešal celotno dolžino nekoč blatnega kolovoza, zgoraj tik pod gozdom, od koder je bil enkrat pogled na celotno Smrekovino z Bolsko in veliko cesto v ozadju, se je vsedel na neuničljiv hrastov štor in premišljal o težkih in hkrati lepih časih, ko je na Smrekovini garal noč in dan za vole in prašiče.

A. NATEK

Rekli so ...

Stati ob tistem, ki ima oblast, in pričakovati, da vas v zahvalo za to »poriva naprej«, višje kot so vaše dejanske možnosti: to je ogrožje za obnašanje mnogih. Centri moči imajo glavno besedo, boji pa so v glavnem zakulisni. Zato bi se lahko vprašali, zakaj se molči in kako se godi tistim, ki reagirajo? Nikakor ne dobro; mnogo slabše, kot tistim, ki se prilagajajo.

(Dr. D »Pavliha 12«)

Tekmovanje na snegu

Delavci KZ Savinjska dolina smo organizirali v začetku februarja tekmovanje v vožnji na traktorski zračnici pod pokroviteljstvom TZO Prebold. Združili smo zdravo s prijetnim. Prihodnje leto tekmujemo v Braslovčah.

Zbrali smo se pred hotelom v Preboldu, se malo pogreli in krenili proti smučišču. Uredili smo si progo, ki je bila dolga 100 m, višinska razlika pa 8 m. Vsak tekmovalac se je po progi peljal dvakrat.

Stroga sodnika Nada Četina in Ivan Stepišnik sta merila čas voženj. Za korajžo nastopajočih je poskrbel Dušan Vedenik, ki je tekmovalcem pred vožnjo delil prava zdravila.

Vseh nastopajočih je bilo 19, najbolj zastopani pa so bili delavci TZO Tabor.

Po končanem tekmovanju smo se zbrali v gostišču Zmet v Gornji vasi.

Žirija v sestavi Nada Četina, Zvonka Sorger in Dušan Vedenik je po časih voženj določila zmagovalce. Prva mesta so zasedli: med veterani Branko Turnšek, TZO Prebold, s časom 30,5s, med mladinci Boris Ropas, TZO Vransko, s časom 24,5s, med ženskami pa Marjana Dolar, DSSS, s časom 25,0s. Zmagovalci so dobili pokale.

Tekmovanje v vožnji na traktorski zračnici bo postalo tradicionalno in že smo se dogovorili, da bo naslednje leto organizirano v TZO Braslovčah.

Zvonka Sorger

Kmečka

Ne pomaga sto okroglih miz, če od besedi ni deviz, tako sosed Nace si modruje, ko v aprilu načrte kuje.

Če imel bi še konjička, šel bi z njim čez mejo pit, da bi obuli mu kopita, ker podkev pri nas ni dobit.

A kako naj tja traktor spravi, če ga še na dvorišču ne prestavi, rezervnih delov v trgovini ni, a gorje, če carinik ga dobi.

Popil mu je vse mleko v prahu, ki ga za telička je dobil, ker ga doma že ni dogo videl, mu ga s težkim srcem je pustil.

Saj dovolj telet je za izvoziti, kaj še hočeš jih rediti. Tak odgovor je dobil, ker se zaradi krmil je razjezil.

Koliko bilo je besedi, a koruza v kašah se blešči. Le cena jo bo na plan potegnila, ko se v loncih živina bo že smodila.

Z markami kupujemo šivanke, z njimi krpamo vse skrite zanke. Tako, da nikdar krivca ni, a vedno o njem se govori.

Da bo bolje, tako si pravi, po samupravnem sporazumu, ki glasi, da kdor dela, ta greši, že predolgo je v veljavi.

M. C.

V SPOMIN

Ko smo že vsi upali, da se je zdravje našemu kmetu kooperantu **Silvu Hropotu** izboljšalo, nas je presunila grenka vest, da je tudi tokrat v boju človeka z boleznijo zmagala smrt.

Številni prijatelji in znanci smo se od njega poslovili na šempeterskem pokopališču 17. marca.

Silvo se je rodil premožnemu kmetu Jakobu in Ciciliji Hropot iz Zg. Grušovelj pred 52 leti. Ko mu je bilo komaj 6 let, mu je umrla mama. Številni družini je bil glavni dohodek pred vojno in tudi takoj po njej hmelj. Hropotovi so bili med največjimi pridelovalci hmelja v Šempetru.

Mladi Silvo je kot najstarejši sin rad poprijel za vsa dela. Posebno veselje pa je našel v čebelarjenju. Kljub mladosti, je med vojno nemalokrat pomagal terencem pri prenašanju pošte in tudi pri drugih akcijah.

Po vojni, ko so se kmetom pisali težki časi, se je Hropotova kmetija zmanjšala, prav tako tudi proizvodnja na njej. Skupno z ženo je Silvo obnovil dom in kmetijo. Iz leta v leto je oddajal več tržnih viškov. Delo si je olajšal z mehanizacijo. Imel je še dosti načrtov, katere mu je prekinila zahrbtna bolezen.

Silvo je bil vedno optimist in kot dober sosed pripravljen vedno pomagati po svojih močeh. Takšen nam bo ostal v spominu.

TZO Šempeter

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem DE Kmetijstvo Celje in OS Celje za darovano pomoč, položeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti.

Jože Kopinšek

LETOVANJA

SOZD HMEZAD ŽALEC organizira v poletni sezoni letovanja ob morju v domu v Crikvenici, v kamp prikolicah v kampih Stellamaris pri Umagu in Stupicah pri Puli, v planinah – v brunarici na Golteh.

Dom v Crikvenici:

Letovanje bo organizirano v sedemdnevni izmenah in to v predsezoni od 25. VI. do 9. VII., v glavni sezoni od 9. VII. do 20. VIII. in v posezoni od 20. VIII. do 10. IX. v našem domu in najetih sobah v neposredni bližini doma.

Prikolici v kampu »Stellamaris« v Umagu:

Tu bo možno letovati v sedemdnevni izmenah od 19. V. do 15. IX. 1984, z izmenami vsako soboto.

Prikolici v kampu »Stupice« pri Puli:

Tu bo možno letovati v sedemdnevni izmenah od 19. V. do 15. IX. 1984, z izmenami vsako soboto.

Brunarica na Golteh:

Za letovanje v brunarici na Golteh so predvidene sedemdnevne izmene, z začetki v soboto. Tu si lahko pripravljate hrano sami v kuhinji brunarice ali pa koristite usluge hotela Golte.

Cene letovanja:

Cene vseh letovanj trenutno še niso znane, objavljene bodo v naslednji številki HMELJARJA.

Prijave:

Prijave za letovanje sprejemajo kadrovske službe TOZD, DS, DO od dneva objave razpisa, ki pa jih morajo posredovati v kadrovske oddelke DS Skupne službe SOZD HMEZAD ŽALEC do 30. aprila.

Prijave napišite na obrazec, ki ga dobite v naši TOZD, DS, DO.

Komisija za letovanje

Vremenski PREGOVORI

april – mali traven

Če je na Jurjevo (24. IV.) sončno, toplo, letina bogata nasula pridelkov bo.

Mali traven ima devet vremen na dan.

Prestopno leto veliko obljublja, a malo daje.

Med reči in narediti je celo morje. Najprej sebi pomagaj iz nadlog, potem drugim naokrog.

Sposobnost brez vplivnosti je prav tako nemočna kot vplivnost brez sposobnosti.

Odmev

Veselo presenečene

V petek, 9. marca 1984 smo bile tudi žene, matere in dekleta Celjske mesne industrije deležne nekaj pozornosti. Kulturni skupini naše OO ZSMS in OO Sindikata sta nam pripravili proslavo z zakusko in plesom. V kratkem kulturnem programu smo prisluhnile prisrčnim besedam, ki so jih naši pesniki in pisatelji namenili vsem ženam, materam in dekletom. Nasmehnile smo se ob skeču, ki sta ga pripravila dva vedra člana naše kulturne skupine. Po proslavi smo se lahko zavrtle v vedrem ritmu polk in valčkov in se okrepčale z dobro pripravljenim prigrizkom naših kuharic. Domov smo odšle dobre volje, z nageljkom – darilom naše OO sindikata, v roki. Ženske – CMI

Gasilski posnetek delavk SS SOZD Hmezd ob dnevu žena, ko so si ogledali novo mlekarino

V MARCU IN APRILU SO PRAZNOVALI

50 let

Jože GABER
Jože JANŠE
Slavica ZUPANC
Franc MARKO
Martin OCVRK
Ivan POLUTNIK

Celjska mesna industrija Celje
DS Skupne službe SOZD
Gostinstvo-turizem Žalec
Strojna Žalec
Strojna Žalec
Kmetijski kombinat Šmarje
ČESTITAMO!

GOLTE 23. III. 8. AGROSKI USPEL

Tekmovalo je nad 300 tekmovalcev iz 34 organizacij v lepem vremenu in na nad 150 cm debeli snežni odeji. Ekipni zmagovalci so bili iz Emona Ljubljana. Organizator tekmovanja DKIT Celje je bil že četrto uspešen. Več maja.

Vy

ZADNJA NOVICA

Novi zakonski predpisi zavezujejo vse direktorje in druge vodilne tovariše, da stopijo enkrat letno pred strokovno komisijo, ki mora preveriti njihovo znanje in strokovno usposobljenost za delo, ki ga opravljajo. Samo uspešno opravljen izpit omogoča vodilnemu tovarišu ostati na vodilnem mestu. Ta novica je žal prišla iz Kitajske.

Dobro obveščen

– Mami, oči te vara z neko starko...
– Kaj? Kako pa to veš Ivek?
– Včeraj, ko te ni bilo doma, je prišla sosedova starejša hči in vprašala, če je stara že odšla...

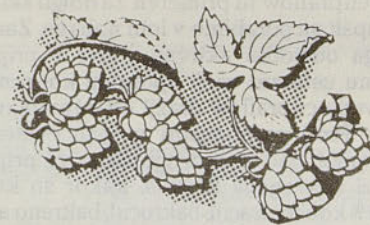
Natančno

– Ste padli v nezavest, ko ste padli z drevesa? Zanima zdravnika.
– Ne, v grmovje... je natančen pacient.

Glasiło Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmezd Žalec – Ureja uredniški odbor: predsednik Slavko Košenina; člani: Metka Vočko, Ivan Vodlan, Eva Orač, Martina Krajnc, dipl. inž. kmet., Miljeva Kač, dipl. inž. kmet. – urednica strokovne priloge za hmeljarstvo. Vili Vybihal, kmet. inž. – glavni in odgovorni urednik – Uredništvo je v SOZD Hmezd v Žalcu, Ulica Žalskega tabora 1 – Glasiło izhaja enkrat mesečno v 5.200 izvodih – Mesečna naročnina 35 din – Tisk AERO Celje – TOZD Grafika

HMELJAR

APRIL 1984 ŠT. 4

PRIOGA ZA HMELJARSTVO

Miljeva Kač, dipl. ing. agr.

Kako bomo škropili hmelj v letu 1984

Objavljamo škropilni načrt za leto 1984 in se zavedamo, da nam služi le kot pripomoček pri načrtovanju materialnih in delovnih potreb za prihodnjo sezono.

Kot že vsa leta doslej opozarjamo, da škropimo le po napovedih prognostične službe ali bolje le takrat, kadar je neobhodno potrebno za velik in kvaliteten pridelek. Pogosto je treba tretirati dele hmeljišča kjer je populacija škodljivca tolikšna, da zahteva intervencijo s pesticidi, kar je zlasti važno upoštevati pri zatiranju listnih uši, hmeljne pršice in včasih tudi bolhačev.

Posebno kadar škropimo proti listnim ušem in hmeljevi pršici, pazimo na to, da je škropilnik tehnično pregledan in urejen, in da tretiramo tako, da tudi v najbolj oddaljene dele hmeljne rastline nanesemo čim večjo količino pesticida. Po škropljenju pozorno pregledamo hmeljišča in ugotavljamo uspeh tretiranja, posebno robovih nasadov, za drogovi, in vrheh žičnice in na spodnjih delih rastline.

Dve leti že opozarjamo, da naj v hmeljiščih, ki so bila dve ali celo tri leta zapored tretirana spomladi z ridomilom proti primarni peronospori infekciji, v naslednjem letu ne uporabljamo ridomila, ampak naj nasad takoj po rezi poškropimo, ali bolje rečeno zalijemo z brestanom konc. ali brestanom 60. Koncentracija pri obeh brestanih je enaka in sicer 0,1 % s tem, da porabimo 1 dcl škropiva na rastlino. Oba brestana imata namreč enak odstotek aktivne substance (60 % fentinacetata), le da je brestanu 60 dodano še 20 % maneba, ki kaže tudi delovanje proti peronospori.

Poizkusi z brestanom za tretiranje hmeljišč proti primarni peronospori infekciji kažejo na inštitutu veliko boljše rezultate, kot jih dosegamo v praksi. Vzrok bo bržkone v tem, da tretiramo na inštitutu v najprimernejšem roku, to je takoj po rezi, in pa, da hmeljne šture takorekoč zalijemo – 1 dcl na rastlino – to se pravi, tretiramo na enak način kot z ridomilom ali z alietom, ne pa kot v praksi pršimo.

Na neprepogosto tretiranje z ridomilom opozarjamo predvsem za to, da ne bi prezgodaj dobili odporne soje peronospore proti ridomilu, in pa tudi za to, ker je tretiranje z ridomilom zelo drago. Do sedaj smo imeli na razpolago ridomil plus. Ta je vseboval 15 % metalaksa in baker in smo ga uporabljali 1–1,3 g z 1 dcl vode na rastlino. V letošnjem letu bo v prodaji ridomil MZ. Ta pa vsebuje le 8 % metalaksa in 64 % mankozeba. Zaradi majhne vsebnosti metalaksa bomo potrebovali za tretiranje proti primarni peronospori 2–2,5 g ridomila MZ na rastlino. Cena ridomilu MZ pa bo enaka kot za ridomil plus. Poraba pa bo skoraj še enkrat večja. Vsakdo si lahko izračuna, da bo tretiranje z ridomilom zelo drago.

Za škropljenje hmeljišč proti sekundarni okužbi s peronosporo ridomila v nobenem primeru ne bomo uporabljali. Če nam toča poškoduje hmeljišče, bomo poškropili hmelj čim

bomo uspeli s škropilnikom v nasad z orthocidom (kaptan 50) ali difokapom.

Še na eno novost moramo opozoriti pri fungicidih. Za škropljenje v cvet uporabljamo največ bakrove pripravke, ki so gospodarni in kažejo dolgotrajno delovanje. Na prvem mestu je pri nas cuprablau Z, ki vsebuje 35 % bakrovega hidroksida in 2 % cinka. Uporabljamo ga v 0,3 % koncentraciji, po cvetenju pa zmanjšamo koncentracijo na 0,2 %. Letos kaže, da bo na razpolago cuprablau še v drugi obliki in sicer pod

imenom cupraflow, ki je tekoča pasta, za razliko od cuprablava Z, ki je v obliki močljivega praška. Tekoča pasta je prijetnejša za uporabo, ker nam je ni treba tehtati, ampak jo lahko odmerimo z votlo mero. Zaradi odličnih fizikalnih lastnosti pa potrebujemo za enako učinkovitost tudi nekaj manj aktivne substance. Cupraflow vsebuje le 20 % bakrovega hidroksida in le 1 % cinka. Za škropljenje v cvet, ga uporabljamo v hmeljiščih v 0,4 %, za škropljenje po cvetenju pa v 0,3 % koncentraciji. Opozarjamo pa hmeljarje,

SISTEMIČNI FUNGICIDI PROTI PERONOSPORI

A. s.	Pripravek	% A. s.	pripr./rastl
metalaksil + baker	RIDOMIL PLUS	15 + 35	1,3 g/r.
metalaksil + mankozeb	RIDOMIL MZ 72	8 + 64	2–2,5 g/r.
aluminijev efosit	ALIETTE	80	1,5 g/r.
aluminijev efosit + folpet	MIKAL	50 + 24	2 g/r.

FUNGICIDI PROTI PEPELOVKI

A. s.	Pripravek	% A. s.	% pripr.
triadimefon	BAYLETON WP-5	5	0,12
žvepleni pripravki	COSAN	80	0,2

AKARICIDI PROTI HMELJNI PRŠICI

A. s.	Pripravek	% A. s.	% pripr.
ciheksatin	PLICTRAN 25 WP	25	0,1
	ACAREX 60	60	0,05
	ACARSTIN	20	0,15
dikofol	KELTHANE E-20	20	0,25
dinobuton	ACREX EC-30	30	0,25
amitraz	MITAC 20	20	0,3

KONTAKTNI FUNGICIDI PROTI PERONOSPORI

A. s.	Pripravek	% A. s.	% pripr.
bakrov hidroksid + cink	CUPRABLAU Z	35 + 2	0,3
	CUPRAFLOW	20 + 1	0,4
bakrov oksiklorid	KUPROPIN 50	50	0,5
	BAKRENO APNO 50	50	0,5
	BAKROCID S-50	50	0,5
bakrov oksiklorid + cink	BAKRENO APNO SUPER	33 + 9	0,3
fentinacetat	BRESTAN KONC.	60	0,1
fentinacetat + maneb	BRESTAN 60	60 + 20	0,1
folpet	FOLPET 50	50	0,2
	ORTHOFALTAN S-50	50	0,2
folpet + bakrov oksiklorid	BAKRENI FALTAN	30 + 15	0,25
kaptan	CAPTAN 50	50	0,3
kaptan + folpet + kaptafol	DIFOKAP	40 + 10 + 5	0,2
mankozeb	DITHANE M-45	80	0,2
	MANKOZEB	80	0,2
mankozeb + bakrov oksiklorid	BAKRENI DITHANE	45 + 25	0,3
propineb	ANTRACOL	70	0,2
propineb + bakrov oksiklorid	BAKRENI ANTRACOL	45 + 17,5	0,3

da cupraflow ni primeren za dolgo skladiščenje, ampak ga porabimo v letu nabave. Zaradi manjšega odstotka aktivne snovi v pripravku in temu ustrezni večji uporabni koncentraciji, bo seveda cupraflow dražji od cúprablava Z.

Proti peronospori v času cvetenja lahko uporabljamo tudi druge bakrove pripravke na bazi bakrenega klorida, kakor so kupropin v 0,5 % koncentraciji, bakrocid, bakreno apno 50, po cvetenju pa v 0,3 % koncentraciji. Bakreno apno super ima dodan cink (9 %) in je zato v uporabi ekonomičnejši. Kljub temu, da vsebuje le 33 % bakra ga uporabljamo v koncentraciji 0,5 v času cvetenja, po cvetenju pa v koncentraciji 0,2 %.

Odločno zopet svarimo hmeljarje, da naj ne uporabljajo v nobenem primeru v času cvetenja, ali celo po cvetenju, fungicide na osnovi karbo-natov, ker trgovina zahteva hmelj kjer ostanki ditiokarbamatov ne smejo preseči 20 mg na ki-logram. Kemične analize hmelja v letu 1983 so pokazale, da skoraj tretina hmeljarjev še vedno ni upoštevala navodil strokovne službe. V ne-kem primeru smo imeli celo več kot 5 krat pre-koračeno dovoljeno količino ostankov ditiokar-bamatov. Do tega je prišlo na naslednji način: populacija hmeljeve pršice se je v nekaterih hmeljiščih zelo dvignila že po škropljenju v cvet in je bilo potrebno nasade, ki jih obiramo šele sredi septembra še v zadnji dekadki avgusta po-škropiti proti hmeljevi pršici. Da bi bilo škro-pljenje dovolj učinkovito, so uporabljali 3000 l brozge na hektar, kot fungicid pa dodali antracol v normalni koncentraciji. Upamo, da se taki pri-meri ne bodo več povrnili, sicer bo morala trгови-na hmelj, kjer je ostankov ditiokarbamatov, zavr-niti. Od organskih fungicidov lahko uporabljamo v času cvetenja in po cvetenju samo faltan, bak-reni faltan, kaptan ali difokap.

SAVINJSKI GOLDING, AURORA, BOBEK, BUKET

ŠKROPLJENJE	ROK	BOLEZEN ŠKODLJIVEC	KLASIČNO ŠKROPLJENJE	%	SISTEMIČNI PRIPRAVKI PROTI PRIMARNI OKUŽBI	%	OPOMBA
1. škropljenje proti kuštravcem	april	peronospora	BRESTAN ali BRESTAN CONC.	0,1 0,1	RIDOMIL PLUS RIDOMIL MZ	1-1,3 g/r. 2-2,5 g/r.	Za škropljenje s sistemskimi sred-stvi potrebujemo 1 dcl brozge na rastlino, škropimo, ko so poganjki vi-soki 30 cm. Tudi pri tretiranju z BRESTANOM takoj po rezi potrebu-jemo 1 dcl brozge na rastlino.
2. škropljenje proti kuštravcem	maj 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Če so v hmeljišču bolhači, dodamo škropivu GARDONO 0,2 %.
1. škropljenje stranskih poganjkov	junij 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,1 0,4			Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
2. škropljenje stranskih poganjkov	junij 2. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4	Proti ušem in hmeljni pršici škropimo z normalno količino vode.
		listna uš	FOLIMAT DURBAN POSSE	0,15 0,15 0,1	FOLIMAT DURBAN POSSE	0,15 0,15 0,1	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	
1. škropljenje v cvet (spodnje mladice cveto)	julij 2. dekada	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	Če škropimo z ultracidom obvezn dodamo brozgi akaricid.
		listna uš	ULTRACID POSSE DURBAN	0,1 0,1 0,5	ULTRACID POSSE DURBAN	0,1 0,1 0,15	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN ACREX MITAC	0,1 0,25 0,3	PLICTRAN ACREX MITAC	0,1 0,25 0,3	
2. škropljenje v cvet	julij 3. dekada polni cvet	peronospora	CUPRABLAU BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,25	CUPRABLAU BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,25	Če moramo škropiti po cvetenju pro-ti peronospori, uporabimo bakrove pripravke v polovični koncentraciji.

INSEKTICIDI PROTI LISTNIM UŠEM

A. s.	Pripravek	% A. s.	% pripr.
endosulfan	THIODAN	35	0,25
metidation	ULTRACID EC 40	40	0,1
metomil	LANNATE 25	25	0,2
ometoat	FOLIMAT	50	0,15
karbosulfan	POSSE	50	0,1
Piretroidi			
cipermetrin	CYMBUSH-10	10	0,05
	RIPCORD 20 % EC	20	0,03
	SHERPA 20	20	0,03
deltametrin	DECIS EC 25	2,5	0,07
fenvalerat	SUMICIDIN EC 20	20	0,05
flucitrimat	CYBOLT 100 E	10	0,05
permetrin	TALCORD 25 EC	25	0,03

HERBICIDI

A. s.	Pripravek	% A. s.	odmerek
2.4 D	DEHERBAN A	50	2-2,5 l/ha
dikvat	REGNONE	20	4 l/ha
parakvat	GRAMOXONE	20	4 l/ha
dinosebacetat	ARETIT FLÜSSIG	50	4 l/ha
atrazin	ATRAPIN	50	2-8 l/ha
	RADAZIN	50	2-8 l/ha
simazin	SIMAZIN	50	2-10 l/ha
	RADOKOR	50	2-10 l/ha
aminotriazol + diuron + MCPA	USTINEX SPECIAL	47 + 24 + 16	10 kg/ha
žveplenokisli amonijak	DUŠIČNO GNOJILO	20	160 kg/ha

ATLAS, BLISK

ŠKROPLJENJE	ROK	BOLEZEN ŠKODLJIVEC	KLASIČNO ŠKROPLJENJE	%	SISTEMIČNI PRIPRAVKI PROTI PRIMARNI OKUŽBI	%	OPOMBA
1. škropljenje proti kuštravcem	april po rezi	peronospora	BRESTAN 60 ali BRESTAN CONC.	0,1 0,1	RIDOMIL PLUS RIDOMIL MZ	1–1,3 g/r. 2–2,5 g/r.	Za škropljenje s sistemskimi sredstvi potrebujemo 1 dcl brozge na rastlino. Škropimo, ko so poganjki 30 cm dolgi. Tudi pri tretiranju z BRESTANOM takoj po rezi potrebujemo 1 dcl brozge na rastlino.
2. škropljenje proti kuštravcem	maj 1. dekada mladice	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Če so v hmeljišču bolhači, dodamo škropivu GARDONO 0,2 %.
		pepelovka	COSAN	0,4			
3. škropljenje proti kuštravcem	maj 2. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
		pepelovka	COSAN	0,3			
4. škropljenje proti kuštravcem	maj 3. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,15 0,3 0,4			Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
		pepelovka	COSAN	0,2			
1. škropljenje stranskih poganjkov	junij 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
		pepelovka	COSAN	0,2			
2. škropljenje stranskih poganjkov	junij 2. dekada	peronospora	FOLPET 50 BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,25 0,3 0,4	FOLPET 50 BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,25 0,3 0,4	Če škropimo z ACREXOM proti hmeljni pršici, brozgi ni potrebno dati sredstva proti pepelovki.
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
		listna uš	FOLIMAT DURSBAN POSSE	0,15 0,15 0,1	FOLIMAT DURSBAN POSSE	0,15 0,15 0,1	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	
3. škropljenje stranskih poganjkov	junij 3. dekada	peronospora	FOLPET 50 BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,3 0,4	FOLPET 50 BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,3 0,4	Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
4. škropljenje stranskih poganjkov	julij 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,25 0,1 0,4			
		pepelovka	COSAN	0,2			
1. škropljenje v cvet	julij 2. dekada	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	Proti pepelovki in hmeljevim listnim ušem škropimo z normalno količino vode. Če se pojavi pepelovka, škropimo nasad z bayletonom 0,1 %. Če škropimo z ACREXOM proti hmeljevi pršici, ni potrebno dodati sredstva proti pepelovki.
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
		listna uš	ULTRACID POSSE DURSBAN	0,1 0,1 0,15	ULTRACID POSSE DURSBAN	0,1 0,1 0,15	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	
2. škropljenje v cvet	julij 3. dekada	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
3. škropljenje v cvet	avgust 1. dekada odcvitanje	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
škropljenje v storžke	avgust 2. dekada	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 BAKRENI FALTAN	0,15 0,15 0,25 0,2	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 BAKRENI FALTAN	0,15 0,15 0,25 0,2	
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	

Analiza bakrovih ostankov v hmelju je tudi v letošnjem letu pokazala, da je koncentracija bakrove brozge za škropljenje hmelja po cvetenju, odločno previsoka. Za vsa škropljenja po cvetenju uporabljamo le polovično, največ dvo tretinsko koncentracijo bakrovih pripravkov.

Proti pepelovki bomo v hmeljiščih uporabljali letos iste pripravke kot lani. Preventivno bomo dodajali škropivu cosan, ki kaže ne le dobro delovanje proti pepelasti plesni, ampak tudi dobro delovanje proti hmeljevi pršici. Žveplena sredstva v hmeljiščih že dolgo uporabljamo, ampak smo z njimi še vedno zadovoljni. Le v primeru, če se v hmeljišču že pojavi pepelasta plesen priporočamo uporabo bayletona.

V letošnjem letu bomo proti listnim ušem uporabljali iste pripravke kot lani. Upamo, da bodo vsi pripravki tudi v prodaji. Zagotovljeni so že folimat, ultracid, posse, vprašljiva pa

še dursban in lannate. V zadnjih letih se je v Jugoslaviji zelo razširila uporaba sintetičnih piretroidov, ki so v kratkem času osvojili tržišče. Vzrokov za to je več. Kažejo zelo širok spekter delovanja, uničujejo torej mnoge škodljivce, so za insekte izredno toksični in se za to uporabljajo v majhnih odmerkih in tako kljub visokim cenam v uporabi niso zelo dragi. Za ljudi so sorazmerno malo toksični, pa tudi za ribe in čebele manj nevarni kot so pokazali prvi laboratorijski rezultati. Zaradi velike toksičnosti za insekte jih uporabljamo v izredno nizkih odmerkih, kar je ekološko ugodno, saj je pri nekaterih dobro očiščenih pripravkih potrebno za en hektar poljščin le 1 dcl priprava za hektar. Slaba stran piretroidov je, velika strupenost za predatorje in koristne žuželke in pa možnost, da se hitro pojavijo rezistentni soji škodljivcev. Večina piretroidov ne kaže delovanja proti rdečemu paj-

ku, pač pa ostro učinkuje proti naravnim zati-ralcem in zato pozitivno vpliva na razvoj hmeljeve pršice. Med piretoridi, ki imajo pri nas dovoljenje za promet kaže samo flucitrinat (Cybolt) delovanje proti pršicam in to v zvečani koncentraciji 0,075 %. Piretroidi ne kažejo sistematičnega delovanja, so pa tudi pri nizkih temperaturah zelo učinkoviti.

Upamo, da bomo za tretiranje proti listnim ušem letos uporabljali sredstva, kot do sedaj. Če pa bomo primorani uporabiti piretroide, pazimo, da se bomo točno držali priporočene koncentracije in da jih ne bomo uporabili več kot enkrat letno.

Kar zadeva herbicide bomo letos uporabljali v hmeljiščih ista sredstva kot doslej. Pazimo le, da se bomo odločali za pravilne kombinacije, upoštevajoč plevele, ki prevladujejo in ki najbolj negativno vplivajo na razvoj hmelja.

APOLON

ŠKROPLJENJE	ROK	BOLEZEN ŠKODLJIVEC	KLASIČNO ŠKROPLJENJE	%	SISTEMIČNI PRIPRAVKI PROTI PRIMARNI OKUŽBI	%	OPOMBA
1. škropljenje proti kuštravcem	april po rezi	peronospora	BRESTAN 60 ali BRESTAN CONC.	0,1 0,3	RIDOMIL PLUS RIDOMIL MZ	1-1,3 g/r. 2-2,5 g/r.	Za škropljenje s sistemičnimi sredstvi potrebujemo 1 dcl brozge na rastlino. Škropimo, ko so poganjki 30 cm visoki. Tudi pri tretiranju z brestanom takoj po rezi potrebujemo 1 dcl brozge na rastlino.
2. škropljenje proti kuštravcem	maj 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Če so v hmeljišču bolhači, dodamo škropivu GARDONO 0,2 %.
		pepelovka	COSAN	0,4			
1. škropljenje stranskih poganjkov	junij 1. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FLATAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4			Proti peronospori lahko pršimo z zmanjšano količino vode in ustrezno zvečano koncentracijo.
		pepelovka	COSAN	0,3			
2. škropljenje stranskih poganjkov	junij 2. dekada	peronospora	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4	FOLPET 50 ANTRACOL BAKRENI FALTAN BAKRENI ANTRACOL BAKRENI DITHANE	0,2 0,2 0,25 0,3 0,4	Proti ušem in pršici škropimo z normalno količino vode.
		pepelovka	COSAN	0,3	COSAN	0,3	
		listna uš	FOLIMAT DURBAN POSSE	0,15 0,15 0,3	FOLIMAT DURBAN POSSE	0,15 0,15 0,3	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	
1. škropljenje v cvet (spodnej mladice cveto)	julij 2. dekada	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FLATAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	Proti pepelovki, hmeljevi pršici in listnim ušem škropimo z normalno količino vode. Če se pojavi pepelovka, škropimo nasad z bayletonom 0,1 %. Če škropimo z acrecom proti hmeljevi pršici ni potrebno dodajati sredstva proti pepelovki.
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	
		listna uš	ULTRACID POSSE	0,1 0,1	ULTRACID POSSE	0,1 0,1	
		hmeljeva pršica	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	PLICTRAN KELTHANE ACREX MITAC	0,1 0,25 0,25 0,3	
2. škropljenje v cvet	julij 3. dekada polni cvet	peronospora	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	CUPRABLAU Z BAKRENI KREČ SUPER KUPROPIN 50 MYCODIFOL 80 BAKRENI FALTAN	0,3 0,3 0,5 0,15 0,25	Če moramo škropiti p cvetenju proti peronospori, uporabimo bakrove pripravke v polovični koncentraciji.
		pepelovka	COSAN	0,2	COSAN	0,2	

Hmeljarji tehnologi smo se ponovno zbrali

Zbrali smo se na seminarju v Portorožu v dneh od 27.-29. februarja iz vse Slovenije. Bilo nas je 81, od referentov iz inštituta do kmetov, skratka vseh kategorij delavcev, ki delamo tako ali drugače v hmeljarstvu. Tak seminar organiziramo vsako leto, vedno v drugem kraju, po mnenju vseh, pa je bila letošnja izbira kraja naj-

bolj posrečena doslej kljub očitkom, da bomo šli predaleč, in zapravljali. Da ne bi bilo predrago smo se peljali z avtobusom, nekateri so prišli z vlakom, zaradi »prevelike udeležbe« pa so iz Žalca odpeljali še 4 avtomobili, ki so prevažali tudi aparature. Bili smo daleč od doma in ravno prav, da smo bili tri dni res skupaj, kajti redna

predavanja in diskusija so se nadaljevala še ob jedilni mizi. Še druga posebnost, v treh urah smo se predstavili iz zasnežene notranjosti v skoraj zeleni in topli kraj, da smo si ob popoldanskem ogledu Droge že lahko slekli plašče. Program je bil tako zgoščen, da je le redkim uspelo priti v pokrit bazen zjutraj pred zajtrkom.

Program seminarja je bil sestavljen pod geslom »KAKOVOST SLOVENSKEGA HME-LJA«. Vsi referati so imeli ta prizvok, bilo jih je vključno z otvoritvenim govorom 13, da ne govorimo o koreferatih. Diskusija je bila živahna

tako, da smo lahko sestavili spodnje sklepe, ki so rezultat tridnevni posvetovanj. Na govorniškem odru se je zvrstilo 19 referentov, seveda nekateri večkrat, nekateri odgovori na zastavljena vprašanja pa so bili podani kar iz avditorskih klopi.

Sklepi, ki jih je pripravila 8 članska komisija so naslednji: služijo naj vsem udeležencem in ostalim bralcem.

SKLEPI

1. Več pozornosti je posvetiti sušenju in navlaževanju hmelja, posebej razvoju mehanizacije in iskanju tehnoloških rešitev. Aktivno pristopiti k razvoju strojnega obiranja.

2. Temperatura sušenja ne sme presegati 65 °C na sušilnicah s podpihom in 55 °C na gravitacijskih sušilnicah, odvisno od višine sušilnic, zaradi ohranitve eteričnih olj in mehkih smol.

3. Nasipanje hmelja na sušilnico je treba prilagoditi tako, da bo čas sušenja trajal le okoli 6 ur.

4. Za usposabljanje vodij sušilnice naj se organizira enodnevni seminar pred sezono obiranja. Kakovostno sušenje se ustrezno stimulira.

5. Vzdrževanje in odpravljanje napak na obiralnih strojih in sušilnicah je potrebno pred sezono obiranja in sprotno, med obratovanjem.

6. Zaradi vedno slabše kakovosti zeleno prevzetega hmelja je potrebno iskati rešitve za uvedbo drugačnega načina prevzema.

7. Spremeniti način nagrajevanja po kakovosti s tem, da se povečajo razlike med prevzemnimi razredi, da bi pridelali čim več 1. kakovostnega razreda.

8. Za enakopravno nagrajevanje moramo določiti ekonomsko razmerje cen med savinjskim goldingom in ostalimi kultivarji.

9. V posušenem hmelju ne sme biti več kot 20 ppm ditiokarbamatov (ostankov škropiv: na osnovi cineba, propineba, cirama, maneba, mankozeba) zato takšnih škropiv ne smemo uporabljati za škropljenje v cvet in po cvetenju. Hmelj z večjo vsebnostjo ditiokarbamatov ni trgovsko blago.

10. Proizvajalec hmelja odgovarja za kakovost hmelja še po prevzemu do prodaje ter nosi riziko reklamacij.

11. V času obiranja hmelja moramo ojačati preglede sušilnic in obiralnih strojev.

12. Da bi bil prevzem zelenega hmelja čim bolj objektivni, bi se morali opremiti z ustrežno aparaturo in kadri.

13. Inštitut naj pred začetkom obiranja prognozira čas polne tehnološke zrelosti hmelja za orientacijo začetka obiranja.

14. V boju proti proseni večji morajo sodelovati vsi tehnologi in pospeševalci z občinskimi inšpektorji, da bodo ostanki koruznice in hmeljevine uničeni odnosno dobro zaorani do konca aprila.

15. Dosledno je treba izvajati dvoletni koloobar z žitom in metuljnicami v času premene, zlasti še pri menjavi hmeljnega kultivarja, ko je treba uničiti ostanke prejšnjega kultivarja.

16. Več skrbi je posvetiti sortni čistosti z redno negativno odbiro tudi v proizvodnih nasadih.

17. Pri napeljavi števila vodil in trt na vodilo se moramo upoštevati gostoto sajenja, zemljo in kultivar, v nobenem primeru pa ne smejo biti več kot 3 trte na vodilo ob koncu vegetacije.

18. Bolj dosledno izbirati pravi tip vodila za različne nasade po starosti in rodovitnosti.

19. V tekmovanje hmeljarjev za velike pridelke, je potrebno vključiti še kakovost oddanega hmelja.

20. Ponovno je potrebno organizirati razstavo hmeljnih vzorcev in jo razširiti s prikazi napak pri spravilu.

21. Pri pripravi sadilnega materiala moramo upoštevati zakonske predpise.

22. Prevzemalci hmelja se morajo redno usposabljanje in menjavati prevzemna mesta.

23. Formira naj se komisija za pripravo uzanc za trgovsko vrednotenje kakovosti, v skladu z EGS uzancami.

24. Pričeti moramo s pripravami za izgradnjo namakalnega sistema iz zaježitve Trnavca in pragov na Savinji.

25. Na seminarju podani referati se naj objavijo v »Hmeljarju«.

Kar zanimiva paleta sklepov, sicer tematsko ne povsem pravilno razporejenih, niti ne po »teži«, večina pa obvezujočih. Nekateri od njih so težko izvedljivi, druge pa bomo zmogli z lahkoto in dobro voljo.

Iz sklepov se nadalje vidi, da nekaterih vprašanj, ki tudi vplivajo na kakovost pridelka, ne omenjamo; tako npr. čas rezi, vrsta napeljav, pogankov, količine, vrste in čas uporabe gnojil, pa še kaj – vse vpliva na kakovost pridelka. V sklepih smo obravnavali posredne učinke pravilne agrotehnike.

Na seminarju so bili tudi strokovnjaki iz Vojvodine, ki ugotavljajo, da se je naš seminar v marsičem razlikoval od njihovega, najbolj jih je navdušila sproščena diskusija in strokovni prispevki razpravljalcev.

V odmorih, saj so bili samo trije vse dni, smo imeli pokušnjo piva, ki so ga pivovarne Laško, Union in Talis podarile za ta namen in se jim ob tej priliki zahvaljujemo.

Milan Dolinar

Milan Veronek

Pravočasna rez hmelja da več pridelka

Čas rezi hmelja iz leta v leto različno vpliva na količino in kakovost pridelka. Tako lahko da istočasna rez v različnih letih bistveno različne rezultate. Ugotovljeno je, da je učinek časa rezi v veliki meri odvisen od vremenskih razmer po rezi, predvsem od rastnih razmer v prvi polovici vegetacije, zaradi katerih rastline po letih različno dosežejo stadij cvetne zrelosti torej prej ali pozneje. Če rastline dosežejo kritično višino prezgodaj, lahko predčasno zacvetijo.

Različen čas rezi se pri vseh sortah ne odraža enako. Praviloma lahko pozne sorte obrezujemo prej kot zgodnje. Pri nas sta na čas rezi občutljivi sorti savinjski golding in apolon, podob-

no pa na osnovi nekaj letnih poskusov ugotavljamo tudi za sorto buket.

Če na rez občutljive sorte obrežemo prezgodaj, prej zacvetijo in dajo redek cvetni nasev, grobo zraščene in preraščene storžke z malo lupulina, torej manj pridelka slabše kakovosti. V bolj ekstremnih letih pa se tako obnašajo tudi sorte, ki na zgodnjo rez oziroma na čas rezi sicer niso tako občutljive in ki dajejo običajno pri zgodnejši rezi celo več pridelka. Nasprotno pa, da pozna ali zelo pozna rez rastline z večjim številom storžkov, ki pa so pogosto slabo zraščeni in drobni. Zaradi zapoznelosti in prisilnega dozorevanja vsebujejo tudi manj lupulina.

Prezgodnja tako kot prepozna rez dajeta praviloma malo pridelka in slabo kakovost.

Najprimernejši čas rezi za posamezno sorto določamo po pridobljenih pridelovalnih izkušnjah dopolnjenih z rezultati večletnih poskusov. Odločamo se za tisto rez, ki se je največkrat pokazala najboljša in je s tega stališča tudi najzanesljivejša.

Začetek rezi hmelja se je v zadnjem obdobju spremenil na poznejše. Intenziviranje pridelovanja in pospešena rast narakujeta, da režemo hmelj približno en teden pozneje kot svojčas.

Pri nas delimo časovno rez na 5 terminov:

1. jesenska do zgodnje-spomladanska rez, ki jo opravimo v glavnem v dobi mirovanja rastlin, to je pred vznikom hmelja, najpozneje do 25. marca.

2. Zgodnja rez od 25. marca do 5. aprila

3. Srednja rez od 5. do 15. aprila

4. Pozna rez od 15. do 25. aprila

Poizkusi s časom rezi pri B sortah

Po rasti in razvoju hmelja se odločimo katere pogankje bomo napeljali

5. Zelo pozna rez, ki jo opravimo po 25. aprilu.

Jesenske rezi in zelo pozne rezi se pri nas v glavnem ne poslužujemo. Večino hmeljišč obrežemo v času od prvega do 20. aprila. V to časovno obdobje se lahko vključujejo z rezjo tudi ekstremno topla oziroma ekstremno hladna področja. Za posamezne sorte je za rez običajno optimalno le krajše obdobje. Sicer pa začnemo z rezjo že po 25. marcu. Najprej obrezujemo sorte, ki jim zgodnejša rez ne škoduje ali celo prija. Te so: bobek, aurora, blisk in atlas. V srednjem času obrezujemo apolon, buket, nazadnje pa savinjski golding.

Na osnovi poskusov in izkušenj bi časovno priporočali obrezovati hmeljišča po sortah po naslednjem vrstnem redu:

1. bobek od 25. 3. do 5. 4.
2. blisk od 25. 3. do 5. 4.
3. aurora od 1. 4. do 10. 4.
4. atlas od 1. 4. do 10. 4.
5. apolon od 5. 4. do 15. 4.
6. buket od 5. 4. do 15. 4.
7. savinjski golding od 10. 4. do 20. 4.

Glede na podnebne in talne prilike so možna manjša odstopanja od navedenih rokov. Pri B-sortah se poskusi z roki rezi nadaljujejo in re-

zultati še niso dokončni. Vendar pa so se rezi opravljene v navedenem obdobju pokazale kot najboljše in z njimi najmanj tvegamo. Kljub majhnemu tveganju pa so ob neugodnih vremenskih razmerah (pretoplo in hitra rast) pa tudi pri izdatnem in zgodnjem gnojenju z dušikom, možni negativni pojavi (predčasen pojav določenih fenofaz), katerim sledijo že znane posledice.

V letih, ko vegetacija v času optimalne rezi zaradi hladnega vremena še miruje ali kasni, se točka optimalne rezi pomakne na pozneje. Manjši časovni premiki v rezi pri določeni sorti pozneje na rastlinah niso zaznavni. Tako lahko optimalno obrezana hmeljišča dobe značaj zgodaj obrezanih v pretoplem vremenu in prevelikih dnevnih prirastih hmelja pa celo značaj prezgodaj obrezanih rastlin, ki slabo rode. V takih primerih bi bilo zavlačevanje rezi na poznejši čas koristno, vendar pa je zamujanje z rejo tudi tvegano za količino pa tudi kakovost pridelka. Namreč razvoj vremena po rezi je lahko dokaj različen, vsekakor neznan.

Z rezjo hmelja je tesno povezana tudi napeljava hmelja. Ne samo zaradi tega, ker prej obrezan hmelj praviloma tudi prej napeljujemo, ampak tudi zato, ker z izbiro in napeljavo po-

ganjkov v določeni meri lahko spreminjamo tudi višino rasti in učinek rezi s tem, ko napelujemo in izberemo večje ali manjše poganjke. Medtem, ko je bilo svojčas, ko smo hmeljišča obrezovali nekoliko prej (samo ena sorta in ročno delo) največ hmelja za napeljavo okrog 1. maja, napeljujemo hmelj sedaj v glavnem po prvomajskih praznikih tja do 15. maja, v nekaterih primerih pa še teden dalj, kar pa je že prepozno in ne zagotavlja vedno maksimalnih pridelkov.

Če je bila rez hmelja izvedena v optimalnem času in je rast poganjkov povprečna, potem izbiramo za napeljavo srednje velike poganjke. Če ugotavljamo, da je rast poganjkov prehitra in višina prevelika in le ta kaže na prehitro razvoj hmelja, potem se odločamo za napeljavo manjših poganjkov. Največjih poganjkov praviloma ne napeljujemo.

Učinek rezi pa je odvisen tudi od tega, kako jo izvedemo. Posebno pomembna je globina rezi in ostrina vreza. Poškodbe štor so zelo škodljive.

Dobre rezultate lahko pričakujemo le od rezi, ki smo jo izvedli za sorto v najprimernejšem času in kvalitetno, potrudili pa smo se tudi s pravočasno napeljavo hmelja.

Nežika Medved

RAST HMELJA V LETU 1983

Vremenske razmere v letu 1983 so bile drugačne od dolgoletnega povprečja. Značilno za leto je pomanjkanje padavin in visoke temperature, saj je bila povprečna temperatura v vegetaciji za 1,6 °C višja od 30-letnega povprečja, padlo je 200 mm manj dežja. Zaradi tega je bila sezona 1983 ena najbolj sušnih in vročih v zadnjih 25 letih.

V marcu je bila zemlja že osušena in primerna za obdelavo. Tako so bila vsa hmeljišča že odorana. Vznika še vedno ni bilo, ker je bila zmelja hladna. Hmelj je vzniknil šele proti koncu meseca. Do rezi, do polovice aprila, so bili poganjki kratki. Po rezi je bilo vreme suho in vetrovno. Drugi vznik je nastopil okrog 20. aprila. Po 20. aprilu so se dnevne temperature dvignile do 18 °C in je 22. aprila padlo 18 mm dežja. Hmelj je zaradi visoke temperature in zadostne vlage v tleh začel hitro rasti in je konec aprila bil visok že 50 cm. Lepo in toplo vreme se je nadaljevalo še v začetku maja in je bil hmelj po prvomajskih praznikih že v celoti primeren za napeljavo. Dnevni prirasti so bili v prvi dekadi maja do 10 cm, a v drugi dekadi, ko so bile dnevne temperature do 21 °C (3,8 nad večletnim povprečjem), 16 cm na dan. Od 19. – 22. maja smo opazili že rahel padec dnevnih prirastov (do 3 cm na dan), kot posledic vročine in suše. Če bi se tako suho in vroče vreme še nadaljevalo, bi nastopil prvi cvetni nastavek že v maju, kot se je to zgodilo že vletu 1958. V tem času so bili vsi kultivarji več kot meter višji od dolgoletnega povprečja. Kritično obdobje je prekinilo deževje, 22. maja in padec temperatur na normalo, kar je trajalo vse do konca meseca. V maju so prirasti variirali od velikih do malih zaradi variabilnih temperatur in zaradi sušnih obdobj.

Temperaturni skoki so se v juniju še nadaljevali, saj je bila prva dekada za 3 °C toplejša od povprečja, s primanjkljajem 27,5 mm dežja. Druga dekada je bila hladnejša za 2,6 °C in je imela 35 mm več dežja. Šele proti koncu junija se je vreme ustalilo in je bilo v zadnji dekadi enako kot v dolgoletnem povprečju. V začetku junija (od 1.–6.) so bili največji dnevni prirasti pri zgodnejših kultivarjih do 25 cm, a pri kasnejših od 17–23 cm. Po prvem tednu so se hitro zmanjšali, celo na 9 cm na dan. V tem času smo opazili že prvi cvetni nastavek. Pri savinjskem goldingu in aurori že 6. junija, pri bobku in buketu 8. junija. Pri poznih, atlasu in blisku so se

Razpredelnica 1

TEMPERATURE IN PADAVINE V ČASU VEGETACIJE 1983
(Meteorološka postaja IHP Žalec)

Mesec	Dekade	Povpr. temp. v °C 1983	Temp. 30. let. povprečje 1951–1980	Odklon + – od povp.	Količina padav. mm 1983	Padav. 30 let. povpr. 1951–1980	Odklon + – od povp.
April	1.	9,3	8,68	+0,62	12,9	30,0	-17,1
	2.	11,8	9,72	+2,08	–	26,5	-26,5
	3.	16,5	11,00	+5,50	18,2	35,5	-17,3
Povpr. mes. temp. °C – mm padavin		12,53	9,78	+2,75	31,1	92,0	-60,9
Maj	1.	13,6	13,63	-0,03	35,6	27,8	+7,8
	2.	18,8	14,96	+3,84	2,2	31,1	-28,9
	3.	15,2	15,37	-0,17	39,6	43,0	-3,4
Povp. mes. temp. °C – mm padavin		15,83	14,63	+1,20	77,4	101,9	-24,5
Junij	1.	19,9	17,11	+2,97	16,0	43,5	-27,5
	2.	15,7	18,25	-2,55	78,3	43,3	+35,0
	3.	19,4	19,34	+0,06	38,6	46,5	-7,9
Povp. mes. temp. °C – padav. mm		18,37	18,32	+0,05	132,9	133,3	-0,4
Julij	1.	21,6	19,48	+2,12	10,9	43,7	-32,8
	2.	22,8	19,74	+3,06	11,5	49,1	-37,6
	3.	23,5	19,41	+4,09	19,6	40,1	-20,5
Povp. mes. temp. °C – padav. mm		22,63	19,63	+3,00	42,0	132,9	-90,9
Avgust	1.	18,9	19,88	-0,98	71,7	32,1	+39,6
	2.	19,6	18,89	+0,71	20,0	43,2	-23,2
	3.	20,6	18,55	+2,05	12,1	47,8	-35,7
Povp. mes. temp. °C – padav. mm		19,67	18,67	+1,00	103,8	123,1	-19,3
April – Avgust povpr. °C		17,80	16,19	+1,61			
Skupaj mm pad.					387,2	583,2	-196,0

pojavi že prvi zalistniki, po 10. juniju prva socvetja, to predvsem po napeljanjih roparskih poganjkih (»auslaufarjih«). Do 20. junija je bil povprečni dnevni prirast še nad 10 cm, a je nihal odvisno od vremena. Do konca junija je pri savinjskem goldingu, aurori, bobku in buketu padel na 6 cm, a pri atlasu in blisku na 8.

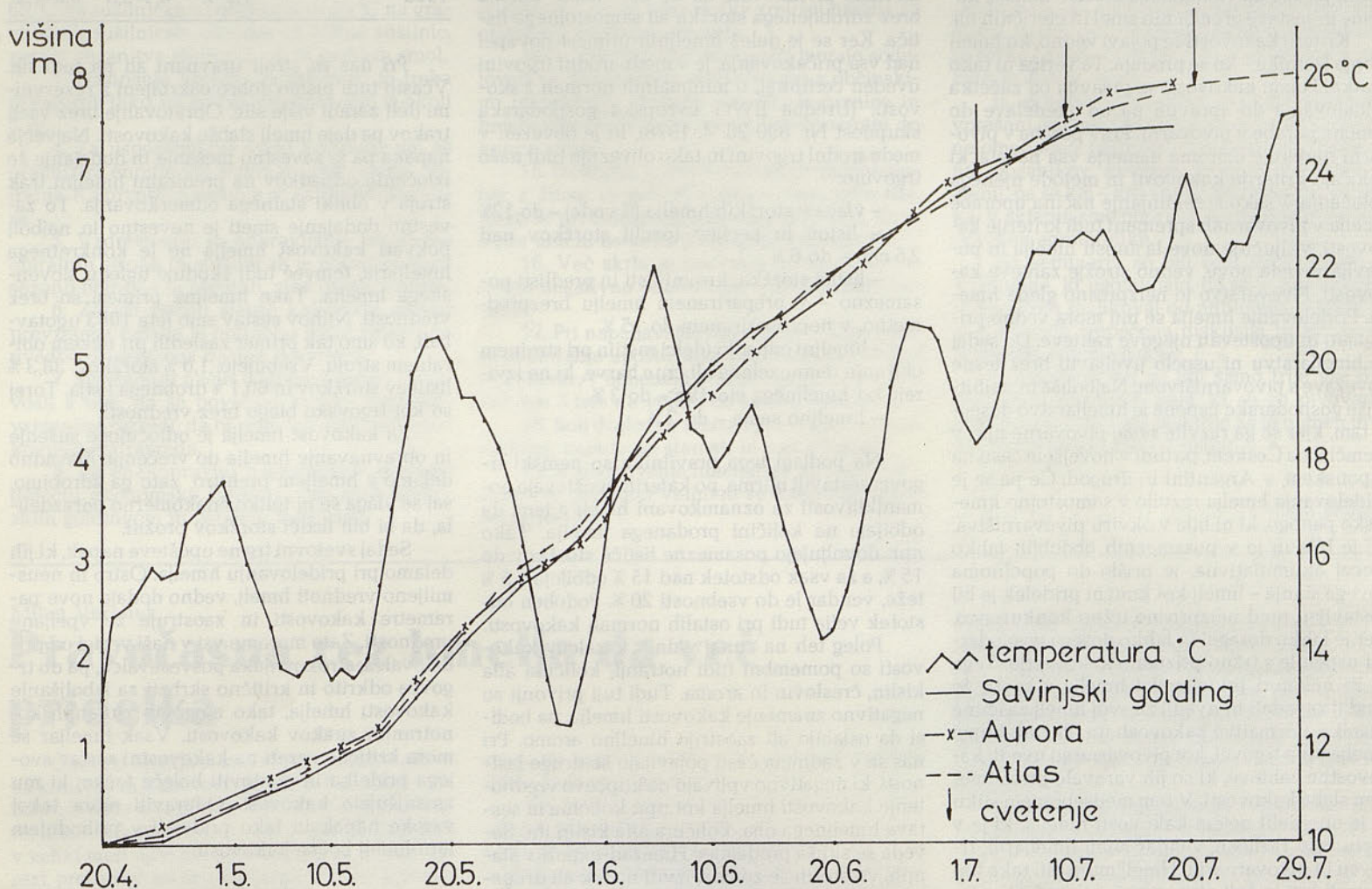
Ker se je cvetni nastavek pojavil predčasno, se rastline niso mogle razraščati, ostale so ožje, redke in so konec junija rastle samo v vrhu. V nekaterih hmeljarskih področjih, kjer imajo lahka in topla tla, ter so hmelj napeljali že v začetku maja, je nekaj rastlin cvetelo že v začetku

junija in so konec meseca imele že storžke in zaključile rast.

Vreme je bilo v juliju še vedno vroče (+3°C nad dolgoletnim povprečjem) in sušno, saj je bilo 90 mm manj padavin kot v minulih letih. V začetku meseca je bila rast še ugodna, ker je bilo dovolj vlage v tleh. Dnevne temperature so segale do 31°C (maksimalne), zato je nastopilo pomanjkanje vlage. Polno cvetenje je nastopilo pri savinjskem goldingu v začetku julija, rast je bila zaključena do 10. julija. Pri srednje zgodnjih: aurori, bobku in buketu je polno cvetenje nastopilo 10. julija, rast je bila zaključena sredi

meseca. Atlas in blisk sta cvetela okrog 20. julija in zaključila rast konec meseca. Ker so zgodnejši kultivarji zaključevali rast in oblikovali storžke v času najhujše suše in vročine, je bil cvetni nastavek redek in storžki grobi ali pa drobni. To se je dogajalo na plitvih, peščenih tleh, kjer so se sušili celo listi. Tudi srednje zgodnji kultivarji so imeli manjše in lažje storžke ter zato slabši pridelek. Obilen dež in padec temperature v prvi dekadi avgusta, sta nekoliko omilila juljsko sušo, a nista vplivala na pridelek zgodnejših kultivarjev. Le atlas in blisk, ki sta oblikovala storžke v tem obdobju, sta imela boljši pridelek in primernejšo kakovost.

KRIVULJA RASTI HMELJA IN DNEVNIH TEMPERATUR V LETU 1983

POSPEŠEVANJE HMELJARSTVA V LETU 1984

Kot vsa leta, bomo tudi letos opravljali pospeševanje po programu, ki ga pripravimo pred začetkom del v hmeljiščih. V sezoni bomo opravili 14 dnevne redne strokovne sestanke in obhode po urniku.

Sestanki, se začnejo 23. marca in si bodo sledili takole:

- 23. 3. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 6. 4. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 20. 4. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 4. 5. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 18. 5. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 1. 6. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalec
- 15. 6. Naknadno po izbiri in želji
- 29. 6. Naknadno po izbiri in želji
- 13. 7. Naknadno po izbiri in želji
- 27. 7. Naknadno po izbiri iz želji
- 10. 8. Braslovče

Za sestanke od 15. 6. do 27. 7. se bomo za kraj dogovorili naknadno. Sestanki bodo vedno ob petkih ob 9. uri.

Obiski pospeševalcev na terenu, pa bodo potekali po naslednjem urniku:

ORGANIZACIJA	DATUM													
Hmezad – Kmetijstvo	3/4	17/4	8/5	22/5	5/6	19/6	10/7	31/7	14/8					
KZ Savinjska dolina	29/3	12/4	26/4	10/5	31/5	21/6	5/7	19/7	2/8	23/8				
KIT-ZKZ Mozirje	2/4	23/4	14/5	28/5	11/6	2/7	30/7	13/8	27/8					
ERA VELENJE	2/4	23/4	14/5	28/5	11/6	2/7	30/7	13/8	27/8					
Mercator KK Sevnica	28/3	11/4	25/4	16/5	30/5	13/6	27/6	18/7	8/8	22/8				
Agraria Brežice	28/3	11/4	25/4	16/5	30/5	13/6	27/6	18/7	8/8	22/8				
KZ Krka Novo mesto	28/3	11/4	25/4	16/5	30/5	13/6	27/6	18/7	8/8	22/8				
KIC GRM Novo mesto	28/3	11/4	25/4	16/5	30/5	13/6	27/6	18/7	8/8	22/8				
AK Maribor	13/3	27/3	10/4	24/4	8/5	22/5	5/6	19/6	3/7	17/7	31/7	14/8	28/8	11/9
KK Ptuj Pragersko	13/3	27/3	10/4	24/4	8/5	22/5	5/6	19/6	3/7	17/7	31/7	14/8	28/8	11/9
Zadružnik TZO Ruše	13/3	27/3	10/4	24/4	8/5	22/5	5/6	19/6	3/7	17/7	31/7	14/8	28/8	11/9
KK Ptuj, Dornava, Zavrč, Turnišče	14/3	28/3	11/4	25/4	9/5	23/5	6/6	20/6	5/7	18/7	1/8	15/8	29/8	12/9
Slovin – Ormož	14/3	28/3	11/4	25/4	9/5	23/5	6/6	20/6	5/7	18/7	1/8	15/8	29/8	
KKZ TZO »Odor« Dravograd	20/3	3/4	17/4	26/4	15/5	29/5	12/6	26/6	10/7	24/7	7/8	21/8	4/9	
KKZ TZO »Ledina« Slovenjgradec	20/3	3/4	17/4	26/4	15/5	29/5	12/6	26/6	10/7	24/7	7/8	21/8	4/9	
KZ Drava	21/3	4/4	18/4	27/4	16/5	30/5	13/6	27/6	11/7	25/7	8/8	22/8	5/9	
Hmezad – Kozje	30/3	13/4	11/5	25/5	8/6	6/7	21/7	3/8	17/8					

PROBLEMATIKA KAKOVOSTI HMELJA

Vsako blago ima svojo kakovost, ki se odraža z gospodarskimi rezultati na tržišču. Prav kakovost blaga je osnova za tržne odnose in predstavlja medsebojno odvisnost in zadovoljstvo kupca in prodajalca. Posebno pri tržnih pridelkih kmetijstva, ki so namenjeni industrijski predelavi v manjših količinah, pa je kriterij kakovosti še posebej izražen. Razvite so številne metode in načela za vrednotenje kakovosti hmeljevih storžkov od enostavnih trgovskih organoleptičnih bonitiranj do mehaničnih, analitičnih pa vse do vrednotenja sestave hmelja, količine in sestave grenčičnih smol in eteričnih olj.

Kriterij kakovosti se pojavi vedno, ko hmelj menja lastnika – ko se prodaja. Ta veriga ni tako kratka. Pojem kakovosti se pojavlja od začetka pridelovanja do spravila pa od predelave do končne porabe v pivovarni. Prav poraba v pivovarni narekuje oziroma usmerja vsa načela, ki določajo kriterije kakovosti in metode njenega določanja. Vsako spreminjanje načina uporabe hmelja v pivovarnah spremeni tudi kriterije kakovosti, vključuje nove lastnosti hmelja in postavlja seveda nove, vedno strožje zahteve kakovosti. Pivovarstvo je neizprosno glede hmelja. Pridelovanje hmelja se mu mora vedno prilagajati in upoštevati njegove zahteve. Do sedaj se hmeljarstvu ni uspelo uveljaviti brez tesne povezave s pivovarništvom. Najboljše in najhitreje gospodarske uspehe je hmeljarstvo doseglo tam, kjer so ga razvile same pivovarne npr. v Nemčiji, na Češkem, pa tudi v novem času na Japonskem, v Argentini in drugod. Če pa se je pridelovanje hmelja razvilo v samostojno kmetijsko panogo, ki ni bila v okviru pivovarnišтва, saj je bila in je v posameznih obdobjih lahko precej akumulativna, je prišlo do popolnoma novega stanja – hmelj kot končni pridelek je bil postavljen pred neizprosno tržno konkurenco, kjer je lahko dosegel in lahko dosega gospodarski uspeh le s tržno priznano kakovostjo. Tega so se nekateri pridelovalci hmelja v svetu že zgodaj zavedali in uvedli za svoj hmelj zaščitne znamke, normative kakovosti itn. Pa tudi kupci hmelja tako trgovci, kot pivovarne so uvedli kakovostne zahteve, ki so jih varovale pred hmeljem slabe kakovosti. V tem medsebojnem stiku se je opredelil pojem kakovosti hmelja, ki je v svetu zelo različen, vendar znan hmeljarju, trgovcu in pivovarnarju. Hmelj mora biti take kakovosti kot jo želi pivovarnar, saj ima po ustaljenih tržnih navadah kupec vedno prav in on želi najboljše blago. Pri tem se pogosto šele oblikujejo normativi kakovosti, vendar jih morajo trgovci, še bolj pa hmeljarji spoštovati in dati v prodajo hmelj zahtevane kakovosti. S tem dokazuje svojo resnost in poštenost, ki je potrebna za stalno in upoštevano hmeljarjenje, ki je pogosto podvrženo krizam na svetovnih in domačih trgih.

Kakovost hmelja se opredeljuje z enotnim vzorcem hmeljnih storžkov. Vse kar ni storžek, ki ga štejejo tudi kot naravni hmelj in predmet vrednotenja kakovosti, negativno vpliva na kakovost. Takšne so primese, ki so hmeljne in nehmeljne. Nehmeljne primese v hmelju ne sme biti, če so, dokazujejo, da smo s hmeljem neustrezno ravnali, da smo površni, nemarni itn. in so lahko vzrok, da kupec odkloni nadaljnje nakupe hmelja. Zato je tako pomembno, da se ves hmelj pregleda pred pakiranjem v skladišču Hmezad-exporta in da tam iz njega obvezno odstranijo vse tuje primese.

Mnogo bolj pa nas skrbijo hmeljne primese, med nje štejemo vse, kar ni hmeljni storžek, a je del hmeljne rastline (trta, list, pecelj) ali hmeljnega storžka (poškodovani storžki, lističi, pleve, drobni odpadki pri obiranju in sušenju). Delež teh primesi se je prav posebno povečal z uvaja-

njem moderne tehnike spravila hmelja z uvedbo strojnega obiranja, sušenja na sušilnicah z večjo zmogljivostjo, z uvedbo tračnih sušilnic. Pa tudi ovlaževalci in basanje ne dovolj odvolgnjenega hmelja, so povečali hmeljne primese. Povdariti moramo, da smo te postopke marsikje uvajali brez znanja o tem, kako se obnaša hmeljni storžek glede na intenzivnost pridelovanja. Nekateri pridelovalci hmelja imajo že več let v hmelju hmeljnih primesi prek količin, ki bi jih lahko šteli kot normalne, seveda pa ne moremo pričakovati, da bo kje vzorec hmelja brez zdrobljenega storžka ali samostojnega lističa. Ker se je delež hmeljnih primesi povzpел nad vsa pričakovanja, je v mednarodni trgovini uveden certifikat, o minimalnih normah kakovosti. (Uredba EWG Evropska gospodarska skupnost Nr. 890 28. 4. 1978), ki je obvezen v mednarodni trgovini in tako obvezuje tudi našo trgovino:

- vlaga v storžkih hmelja (% vode) – do 12 %
- listov in peceljev (pecelji storžkov nad 2,5 cm) – do 6 %
- lističi storžka, krovni listi in predlisti posamezno – v prepariranem hmelju brezpredmetno, v neprepariranem do 15 %
- hmeljni odpadki (delci rastlin pri strojnem obiranju temnozeleni ali črne barve, ki ne izvirajo od hmeljnega storžka – do 3 %
- hmeljno seme – do 2 %

Na podlagi tega pravilnika so nemški trgovci sestavili norme, po katerih upoštevajo pomanjkljivosti za oznakovan hmelj s tem, da odbijajo na količini prodanega hmelja. Tako npr. dovoljujejo posamezne lističe storžkov do 15 %, a za vsak odstotek nad 15 % odbijejo 1,5 % teže, vendar le do vsebnosti 20 %. Podoben odstotek velja tudi pri ostalih normah kakovosti.

Poleg teh na zunaj vidnih kazalcev kakovosti so pomembni tudi notranji; količina alfa kislin, čreslovin in aroma. Tudi tuji privonji so negativno znamenje kakovosti hmelja, pa bodisi da oslabijo ali zaostrijo hmeljno aromo. Pri nas se v zadnjem času pojavljajo še druge lastnosti, ki negativno vplivajo na kupčevo vrednotenje kakovosti hmelja kot npr. količina in sestava hmeljnega olja, količina alfa kislin itn. Seveda se skuša prodajalec Hmezad-export v stanjih, v katerih se znajde, izviti na tak ali drugačen način, z željo da se obdrži na tržišču, da ohрани norme slovenskega hmelja in trenutno čim bolj ugoden finančni učinek. Pri tem dela z načini, ki izvirajo iz njegovega poznavanja tržišča in kupca. Ker pa se stanje pri kakovosti pridelanega in prevzetega hmelja z leti ne popravlja, tržišče pa je nepopustljivo glede norm, mislim, da so izrabljene že vse možnosti in načini prepričevanja kupcev našega hmelja. Z nadaljnjimi ukrepi bomo morali objektivno oceniti kakovost hmelja in to pridelovalcu tudi plačati.

Kaj pa naj naredi hmeljar, da bo lahko pridelal hmelj zahtevane kakovosti? Vsi ukrepi morajo biti usmerjeni za izboljšanje kakovosti: sajenje z ukoreninjenici, da dobimo izenačene in močne rastline, ki hkrati zorijo. Izbiramo sorto, ki daje boljše kakovost v tistem kraju oziroma je bolj cenjena. Vsi ukrepi pri pridelovanju morajo biti usmerjeni v skrb za boljše kakovost – gnojenje, varstvo, oskrba rastline (čas rezi, napoljava poganjkov), obdelava, namakanje itn.

Pri spravilu je pomembno določiti rok obiranja na podlagi zrelosti in časa tehnične zrelosti (obstojnost sorte za obiranje). Ne začnimo s prezgodnjim obiranjem. Prav tako pa je pomembno, da so obiralni stroji tehnično brezhibni, saj le tako bodo najlepše obirali in očistili.

Pri preizkušanju obiralnih strojev so v Nemčiji dosegali v letu 1982 naslednje rezultate.

	Listi in pecelji	Pleve, lističi, storžki	Drobni odpadki
Zahtevana norma	6	15	4
Nemški rezultati 1982	1,2–2	8,4–9,3	0,5–1,2

Pri nas so stroji uravnani ali pa tudi ne. Včasih tudi nismo dobro oskrbljeni z rezervnimi deli zaradi višje sile. Obratovanje brez vseh trakov pa daje hmelj slabše kakovosti. Največja napaka pa je zavestno mešanje in dodajanje že izločenih odpadkov na prebiralni hmeljni trak stroja v obliki stalnega odmerkovanja. To zavestno dodajanje smeti je nevestno in najbolj pokvari kakovost hmelja ne le konkretnega hmeljarja, temveč tudi škoduje ugledu slovenskega hmelja. Take hmeljne primese so brez vrednosti. Njihov sestav smo leta 1983 ugotavljali, ko smo tak primer zasledili pri nekem obiralnem stroju. Vsebujejo: 1,6 % storžkov, 38,3 % lističev storžkov in 60,1 % drobnega listja. Torej so kot trgovsko blago brez vrednosti.

Za kakovost hmelja je odločujoče sušenje in obravnavanje hmelja do vrečenja. Navadno delamo s hmeljem prehitro, zato ga zdrobimo, saj se vlaga še ni toliko enakomerno porazdelila, da bi bili lističi storžkov prožni.

Sedaj svetovni trg ne upošteva napak, ki jih delamo pri pridelovanju hmelja. Ostro in neusmiljeno vrednoti hmelj, vedno dodaja nove parametre kakovosti in zaostreje že vpeljane vrednosti. Zato moramo vsi v naši verigi od pridelovalca, strokovnjaka posveščevalca, pa do trgovca odkrito in kritično skrbeti za izboljšanje kakovosti hmelja, tako njegovih zunanjih kot notranjih znakov kakovosti. Vsak hmeljar se mora kritično ozreti na kakovostni sestav svojega pridelka in ugotoviti boleče točke, ki mu zmanjšujejo kakovost. Odpraviti mora takoj vzroke napak in tako pridelati v prihodnjem letu hmelj boljše kakovosti.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

**Dopisujte
v HMELJARJA**

